БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 237 (4696).
1 ДЕКАБРЬ ЖУМА 1972 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

ҲАМИША ПАРТИЯ БИЛАН, ҲАМИША ХАЛҚ БИЛАН

СССР ижодий союзлари ва ташкилотлари правленнеларининг 29 ноябрь куни Москвада бўлиб ўтган бирлашган пленуми «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги ва кўп миллатли Совет маданиятининг ривожи» мавзуига бағишланди. Атоқли ёзувчилар, кинематографчилар, композиторлар, рассомлар, театр арбоблари, архитекторлар, журналистлар Катта Кремль саройига келишди. Бу ерда Иттифоқдош республикалар Коммунистик партиялари Марказий Комитетларининг, бир қанча ўлка ва область партия комитетларининг секретарлари, марказий ва маҳаллий идеология муассасалари ҳамда идораларининг раҳбарлари, марказий газеталар ва журналларнинг редакторлари ҳозир бўлдилар.

А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев ўртоқларни мажлис аҳли самимий кутиб олди.

Пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий Бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Пленумда СССР Ёзувчилар Союзи правлениесининг биринчи секретари Г. М. Марков, СССР кинематографчилар Союзи правлениесининг биринчи секретари Л. А. Кулиджанов, СССР композиторлар Союзи правлениесининг биринчи секретари Т. Н. Хренников, СССР рассомлар Союзи правлениесининг биринчи секретари Н. А. Пономарев, СССР журналистлар Союзи правлениеси раисининг ўринбосари И. И. Удальцов, СССР архитекторлар Союзи правлениесининг биринчи секретари Г. М. Орлов доклад қилдилар.

(Давоми 3-бетда).

ҚАРДОШЛИГИМИЗ МУСТАҲКАМ ВА АБАДИЙ!

ЧЕПЕЛЬ КОМБИНАТИДА СОВЕТ-ВЕНГРИЯ ДЎСТЛИГИ МИТИНГИ

БУДАПЕШТ, 30 ноябрь. (ТАСС махсус мухбири). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги СССР партия-ҳукумат делегациясини бугун «Қизил Чепель» самимий хурсандчилик, ишчиларга хос меҳмондўстлик билан жуда қизғин кутиб олди. Байроқлар, табрик алвонлари кўтарган минг-минглаб ишчилар азиз совет меҳмонларига пешвоз чиқишди.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадар, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, ВХР Министрлар Советининг раиси Ене Фок, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Будапешт шаҳар партия комитетининг биринчи секретари К. Немет Совет делегацияси билан бирга келдилар.

Комбинат корхоналарининг раҳбарлари, илғор кишилари билан учрашув бўлди. Партия комитетининг секретари Ш. Борбей мажлис аҳлининг гулдурос қарсаклари остида ўртоқ Л. И. Брежневни, Совет делегациясининг аъзоларини чин кўнгилдан табриклади ва Чепелга ташриф буюрганликлари учун кўп минг кишилик ишчилар коллективи номидан уларга ташаккур изҳор қилиб, Леонид Ильич Брежневнинг Чепель ишчилари ҳузурига келганлиги завод ҳаётида жуда катта воқеа бўлганлигини таъкидлади.

Комбинатнинг ҳамма заводлари коллективларининг илтимосига биноан, Л. И. Брежнев билан Я. Кадар ўртоқларга Чепелнинг фахрий кадр ишчилари унвони берилганлиги тўғрисидаги хабарни тўпланган кишилар қизғин қарсаклар билан кутиб олишди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев жавоб нутқида делегация шаънига, Совет Иттифоқи шаънига айтилган самимий дўстона сўзлар учун делегациянинг ҳамма аъзолари номидан самимий ташаккур билдирди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев мажлис аҳлига СССР партия-ҳукумат делегациясининг аъзоларини — КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкийни, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушевни, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Н. А. Тихоновни, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громикони, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбинни, СССРнинг ВХРдаги элчиси В. Я. Павловни, шунингдек делегация билан бирга ВХРга келган КПСС Марказий Комитетининг аъзоси К. В. Русаковни, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси А. М. Александровни таништирди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев, Совет делегациясининг аъзолари рангли металлар заводини, шунингдек станоксозлик заводини кўздан кечирдилар. Совет Иттифоқидан келган ўртоқлар ташриф буюрган ҳамма цехларда уларни зўр самимият билан қардошларча кутиб олишди. Уларга гуллар тақдим этишди, бригада кундаликларига имзо чекишни илтимос қилишди. Дилкаш суҳбатлар бошланиб кетди. Ўртоқ Л. И. Брежнев ишчиларнинг ҳаётини, меҳнатини, турмуш ва дам олиш шароитларини суриштирди, чепелликларга янги ютуқлар тилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев, Совет делегациясининг аъзолари заводнинг ҳурмат дафтарига қуйидаги сўзларни ёзиб қўйишди: «Совет Иттифоқи делегацияси Чепель комбинати ишчилари билан учрашувдан ғоят мамнун бўлди. Азиз дўстларимиз, биз сизларга чин кўнгилдан сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва ишлаб чиқаришда яхши муваффақиятлар тилаймиз».

Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар заводларнинг цехлари билан танишиб бўлганларидан кейин комбинатнинг спорт саройига боришди. Бу ерда Совет-Венгрия дўстлигининг кўп минг кишилик митинги бўлди.

Митинг аҳли Л. И. Брежнев, Янош Кадар ўртоқларни, Совет делегациясининг аъзоларини ўринларидан туриб гулдурос қарсаклар билан кутиб олади. Митинг қатнашчилари: «Дўстлик!». «Дўстлик!» деб қайта-қайта хитоб қилдилар.

ВСИП Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Будапешт шаҳар партия комитетининг биринчи секретари К. Немет қисқача кириш нутқи сўзлаб митингни очади. Совет партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғи, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, совет халқининг атоқли раҳбари, интернационалчи революционер, халқимизнинг самимий дўсти ўртоқ Леонид Ильич Брежневни ғоят самимий дўстона туйғуларга тўлган ҳолда чин кўнгилдан табриклайман, деди у.

Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзоларини, Совет Иттифоқидан келган ҳамма азиз меҳмонларимизни самимий табриклайман.

Совет партия-ҳукумат делегациясининг Венгрияга қилган ҳозирги визити совет ва венгер халқлари ўртасидаги анъанавий дўстликни чуқурлаштириш йўлида янги муҳим босқични бошлаб беради.

Халқимиз ярим асрдан ортиқ тажрибаси Совет-Венгрия дўстлигини ривожлантириш ва доимо мустаҳкамлаш халқимизни юксалтиришга, социалистик ватанимиз равнақига, бутун дунёда социализм ва тараққиёт кучларини янада ўстиришга кўмаклашаётганлигидан далолат бериб турибди.

Биз шунга аминмизки, бугунги дўстлик митингимиз ҳам идеалларимиз ва мақсадларимиз муштараклигининг, манфаатларимиз бирлигининг янги исботи бўлади, совет ва венгер халқлари ўртасидаги бузилмас дўстликнинг тимсоли бўлади.

Немет Чепель металлургия комбинатининг токари Л. Домьянга сўз беради.

Чепель ишчилари номидан, деди у, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневни чин кўнгилдан қизғин табриклайман. Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегациясининг аъзоларини, барча азиз меҳмонларимизни ҳурмат ва эҳтиром билан табриклайман.

Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари ва шахсан ўртоқ Брежневни бугун ўз корхонамизда табриклаётганлигимиз учун бениҳоя хурсандмиз.

Минбарга Анна Шипош чиқади. Мен «Гольдбергер» тўқимачилик читга гул босиш фабрикасида ишлайман, деди у. Мен ўз ишимда Совет Иттифоқининг буюртмасига мувофиқ ишлаб чиқарилаётган маҳсулотга кун сайин дуч келиб тураман. Мамлакатимизнинг улуғ Совет Иттифоқи билан дўстлиги моҳиятини амалда, бевосита сезиб тураман.

Бу дўстлик ва самимий, ўртоқларча меҳр-муҳаббатнинг самарали таъсири ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларида кўриниб турибди.

Шундан кейин металл саноати илмий-тадқиқот институтининг ходими инженер М. Мишкеи сўз олади.

Раҳбарларимиз ва шахсан Брежнев билан Кадар ўртоқлар халқларимиз ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришни ўзларининг жонажон ишлари деб билаётганликлари бизга айниқса қувонч бахш этади.

Митингда ВСИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Я. Кадар нутқ сўзлади.

Ўртоқ Я. КАДАР нутқи

Хурматли мажлис аҳли!
Азиз ўртоқлар! Дўстлар!
Азиз ўртоқ Брежнев!

Биз улуғ иттифоқимиз, қардош совет халқининг атоқли вакилларини бу ерда, Венгрия ишчилар ҳаракатининг макони бўлган Чепелда ўз даврамизда табриклаш шарафига муяссар бўлган воқеанинг муҳимлиги ҳаммамизни жуда тўлқинлантириб турибди.

Халқаро коммунистик ҳаракат ва тинчлик иши учун атоқли ва толмас курашчи, венгер халқининг қалин дўсти ўртоқ Брежневни венгер коммунистлари номидан, венгер халқи номидан самимий эҳтиром ва ҳурмат билан табриклашга, Совет делегациясининг ҳамма аъзоларини табриклашга ижозат бергайсизлар, Венгрия-Совет дўстлигига бағишланган йиғилишимизнинг барча қатнашчиларини, пойтахтимиз — Будапешт ва Чепель меҳнаткашларининг вакилларини чин кўнгилдан табриклайман.

Азиз ўртоқлар!

Совет партия-ҳукумат делегациясининг мамлакатимизга қилган визити мустаҳкам принципиал асосга қурилган, чуқур тарихий илдиз отган мустаҳкам дўстлигимиз ва иттифоқимиздан далолат берувчи буюк воқеадир. Партияларимиз ва ҳукуматларимиз вакиллари ўртасидаги музокаралар интернационализм руҳида, самимий дўстлик руҳида ўтмоқда.

Суҳбатлар чоғида биз икки томонлама муносабатларимизнинг ва умумий халқаро курашнинг ҳамма муҳим масалалари устида гаплашиб олдик. Шу ерда, йиғилиш қатнашчилари ҳузурида, бутун мамлакатимиз кўз ўнгида зўр мамнуният туйғуси билан айта оламизки, бу сафар ҳам муҳокама қилинган ҳамма масалалар юзасидан қарашларимизнинг тўла-тўкис бирлиги намоён бўлди. Музокараларимиз ғоят фойдали ва муваффақиятли ўтди. Ўртоқ Брежневнинг, совет дўстларимизнинг ҳозирги визити Венгрия-Совет дўстлиги ва қардошларча ҳамкорлигининг янги муҳим босқичини бошлаб беради, десам асло муболаға бўлмайди. Совет дўстларимиз ички ишлар билан жуда банд бўлишларига ва жўшқин халқаро ҳаёт уларнинг зиммасига кўпдан-кўп вазифаларни юклаб турганлигига қарамай, бизнинг таклифимизни қабул қилиб, Венгрияга келишга вақт топганликлари учун уларга астойдил миннатдорчилик изҳор қиламиз.

Ҳурматли мажлис аҳли! Дўстлар!

Таркиб топган одатга биноан, биз суҳбатлар вақтида ички аҳволимиз тўғрисида, эришилган натижалар тўғрисида ва келгусида ҳал этиладиган вазифалар ҳақида совет ўртоқларга ахборот бердик. Бундан роса икки ҳафта муқаддам партиямиз Марказий Комитети Венгрия Социалистик ишчи партиясининг X съездидан кейин қилинган ишни якунлаб берганлиги бизнинг вазифаларимизни осонлаштирди. Марказий Комитет шуни ҳақли равишда қайд қилдики, съезд белгилаган сиёсат замон ва тажриба синовидан ўтди. Кейинги икки йил мобайнида социалистик жамият қуришнинг ҳамма соҳаларида катта натижаларга эришилди.

Бутун партиямиз, жамиятимизнинг ҳамма ижобий кучлари X съезд сиёсатини, социализм қуриш программасини якдиллик билан қабул қилиб, амалий иш билан қўллаб-қувватлаётганлиги биринчи галда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Бу — ютуқларимизнинг энг асосий манбаи. Ишчилар синфимиз меҳнат фронтидаги, социалистик бригадалар ҳаракатидаги ва мусобақадаги намунаси ва фидокорлиги билан жамият олдидаги буюк масъулиятини нақадар чуқур ҳис қилаётганлигини кун сайин исботлаб турибди. Меҳнаткаш деҳқонлар мамлакатни ғалла билан таъминламоқда, ноқулай об-ҳаво натижасида келиб чиққан қийинчиликларни илҳомбахш меҳнати билан бартараф этмоқда. Зиёлиларимиз ҳам социалистик қурилиш соҳасида ўз вазифаларини муносиб равишда адо этмоқдалар.

Мамлакатдаги ички сиёсий вазият яхши, жамиятимиз съезд кўрсатиб берган йўлдан ривожланиб бормоқда. Иттифоқчилик сиёсатини амалга ошириш ички сиёсат соҳасидаги ғайрат-ҳаракатларимизнинг марказида турибди. Бу сиёсат ишчилар синфининг раҳбарлик ролини қатъият билан ва тобора интенсив амалга ошириш билан бирга социалистик жамиятни тўла-тўкис қуриш шу мақсад йўлида жипслашган бутун халқ, бутун мамлакатнинг чинакам ижоди бўлиши учун имконият яратиб беради. Биз давлат ҳаётини, социалистик демократияни шу руҳда ривожлантиришни давом эттирмоқдамиз. Шу тариқа энг қулай сиёсий шарт-шароитларни ва муҳитни яратиш орқали мамлакатимиздаги социалистик қурилишни жадаллаштирмоқдамиз.

Венгрия халқ хўжалиги тўртинчи беш йиллик мақсадларига мувофиқ равишда ривожланмоқда. 1972 йилда саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажми 6 процентдан зиёд кўпаяди. Бу ўсишнинг ҳаммаси унумдорликни ошириш ҳисобига таъминланади. Об-ҳаво шароитлари ноқулай бўлганлигига қарамай, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ўтган йилги даражадан салкам 4 процент ошди. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 4,2 процент, ҳар бир ишловчининг реал иш ҳақи 2,4 процент кўпайди.

Партиямиз билан ҳукуматимиз меҳнаткашларнинг турмуш даражасини қилинган ишнинг натижаларига ва ижтимоий адолатга мувофиқ мунтазам равишда оширишни ўз васифаси деб билмоқда. Бу эса социализмнинг энг асосий мезони ва талабидир. Аҳолининг турмуш шароитлари умумий иқтисодий ривожланишимизга яраша яхшиланиб бормоқда. Яқинда қабул қилинган қарорга мувофиқ, иш ҳақини айни бир вақтда махсус ошириш натижасида давлат фабрика—завод ва қурилиш саноатидаги ишчиларнинг иш ҳақи 1973 йилда бошқа меҳнаткашларнинг ўртача иш ҳақи оширишдан кўра кўпроқ миқдорда ортади.

Социалистик мамлакатлар билан, аввало, Совет Иттифоқи билан яқин иқтисодий ҳамкорлик халқ хўжалигимиз стабиллиги ва ривожининг энг муҳим ташқи омилидир.

Экономикамиз ривожининг мустаҳкам асоси келажакда ҳам шундан иборат бўладики, турли молларни етказиб бериш, кооперация ва ихтисослаштириш тўғрисидаги турли битимлар натижасида Венгрия билан унинг энг катта шериги — Совет Иттифоқи ўртасидаги товар оборотининг анчагина қисми 10—20 йил барвақт белгилаб қўйилмоқда. биз халқ хўжаликларимиз ўртасида ўзаро манфаатли алоқаларни мудом мустаҳкамлар эканмиз, тўғри йўлдан бораётганлигимизга, муштарак социалистик мақсадларга хизмат қилаётганлигимизга ишончимиз комилдир.

Чепель металлургия ва машинасозлик комбинати Венгрия—Совет иқтисодий ҳамкорлигида муҳим роль ўйнаб келмоқда. Ана шу улкан заводнинг ишлаши учун керакли хом ашёнинг анчагина қисми—салкам 83 проценти Совет Иттифоқидан олинмоқда. Чепель комбинати билан Совет Иттифоқидаги бир қанча заводлар ўртасида техника кооперацияси жадал ривожланмоқда.

Партия Марказий Комитетининг 14—15 ноябрда бўлиб ўтган пленумида қабул қилинган қарорда ютуқлар қайд қилиниши билан бирга проблемалар ҳам ўртага қўйилди. Шу проблемаларни ҳал этиш тадбирлари белгиланди. Қарорда партия ишининг, жамият фаолиятининг ҳамма асосий масалалари муносиб равишда ёритилган. Бизнинг вазифаларимиз ҳаммага маълум: Биз X съезд қарорларини янада изчилроқ амалга оширишимиз, ўзимизнинг ички ва ташқи йўлимизни, иқтисодий сиёсатимизни ўтказишимиз ва идеология соҳасидаги вазифаларни бажаришимиз керак; биз давлат ва граждан интизомига янада кўпроқ риоя қилишимиз лозим, ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлиларнинг, умуман меҳнаткаш халқнинг аҳволи қандай бўлаётганлигига янада кўпроқ эътибор билан қарашимиз зарур; партия оммага таяниб, у билан янада яқинроқ жипслашиб, ўзимизнинг социалистик мақсадларимиз учун курашиши керак.

Социалистик ривожимиз бундан буён ҳам юксалиш йўлидан муттасил бормоғи учун бизда ҳамма зарур шарт-шароитлар бор. Бу ишда биз коммунистларнинг амалий қатнашувига, раҳбарларнинг зўр масъулиятига, ишчилар синфи ва бутун меҳнаткаш халқнинг матонатига ва социализмга садоқатига умид қиламиз.

Биз биргаликда меҳнат қилиб, X съезд қарорларини янада изчилроқ амалга ошириб, социалистик жамият қуриш йўлидан янада юксак поғонага кўтарилмоқ учун олға томон катта қадам қўйишимизга мамлакатимиздаги ҳар бир кишн амин бўлаверсин. Биз совет дўстларимизни, бошқа мамлакатлардаги синфдош қардошларимизни, Венгрия Халқ Республикасининг барча дўстларини ишонтириб айта оламизки, венгер халқи ўз ишини онгли ва муваффақиятли равишда бажармоқда, комил ишонч билан олға бормоқда ва социалистик жамиятни тўла-тўкис қуришдан иборат ўз мақсадини рўёбга чиқармоқда.

Муҳтарам мажлис аҳли!
Азиз ўртоқлар!

Социализм қураётган венгер халқи ҳамиша ва ҳар қандай шароитларда ўз ёнида содиқ дўсти улуғ совет халқи. Совет Иттифоқи турганлигини англаши ишда ва курашда унга зўр куч бахш этмоқда.

Совет Иттифоқи халқлари Ленин партияси раҳбарлигида фидокорлик ва қаҳрамонлик кўрсатиб, инсоният тарихида янги давр очган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасига эришганликларини, унинг ғалабаларини қаттиқ туриб ҳимоя қилиб қолганликларини халқимиз яхши билади. Совет халқи дунёда биринчи ишчи-деҳқонлар давлати ташкил этилган пайтидан бошлаб меҳнатда ва курашда, уруш ва тинчлик кунларида, ҳамиша ва ҳар ишда мислсиз садоқат ва матонат кўрсатиб, инсониятнинг эзгу умиди-социализмни муҳофаза қилганлигини, тинчликни ҳимоя қилиб келаётганлигини биламиз.

Венгер коммунистлари, венгер халқи совет халқининг ишини, унинг куч-ғайратларини, шунинг натижасида мислсиз қийинчиликларни бартараф этганлигини зўр эътибор билан кузатиб турибдилар. Совет халқи ўзининг ленинчи авангардига муттасил эргашиб, бир бутун бўлиб жипслашиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездининг илҳомбахш қарорларини амалга ошириш устида, тўққизинчи беш йилликнинг улуғвор вазифаларини ҳал этиш устида ишлаётганлигини биламиз, унинг коммунизм қуриш соҳасидаги иши улкан натижалар келтирганлигини биламиз.

XXIV съезднинг бутун дунёга маъқул тушган тинчлик программасини амалга ошириш устида иш олиб бораётган Совет давлати ташқи сиёсат соҳасида катта-катта муваффақиятларга эришди. Венгер коммунистлари, венгер халқи бу муваффақиятларни табриклайди ва ўзининг Совет қардошларига чин кўнгилдан янги муваффақиятлар тилайди.

Муҳтарам мажлис аҳли!

Совет Иттифоқига нисбатан принципиал, интернационал муносабат, у билан ҳамкорлик Венгер — Совет дўстлиги партиямиз билан ҳукуматимиз сиёсатининг доимо мустаҳкам негизи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Ўтган ўн йилликлар давомида Совет—Венгрия дўстлиги, Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик бутун венгер халқининг манфаатларига, ҳаммамизнинг манфаатларимизга хизмат қилувчи кундалик ишда бизнинг энг муҳим таянчимиз бўлиб келди. Ўтган беш йилликда Венгрия—Совет товар обороти ҳар йили ўрта ҳисобда 9 процент кўпайиб борди, ҳозирги беш йиллик даврида товар оборотимиз яна 60 процент ортади; Венгрия—Совет товар обороти Венгриянинг бутун ташқи савдо оборотининг 35 процентига тўғри келади, бизнинг маданий алоқаларимиз, маданий ҳамкорлигимиз ўтган беш—олти йилнинг ўзида икки баравар ортди. Совет фани ва маданиятининг бой самаралари билан доимий танишув бизга катта фойда келтирмоқда. Биз ҳам ўн миллионли венгер халқининг маданий ютуқлари билан, атоқли маданият арбоблари ва энг яхши асарлари билан 248 миллионли Совет Иттифоқининг республикаларини, унинг кўпдан-кўп халқлари ва элатларини таништира олаётганлигимиз биз учун жуда муҳимдир. Шу боисдам ҳам ўз ватанига, социализм ишига масъулият туйғуси билан қарайдиган ҳар бир венгер, бутун халқимиз зўр ишонч билан, ҳамма соҳаларда Совет Иттифоқи билан алоқаларни мустаҳкамлаш, кенгайтириш ва ривожлантириш бизнинг халқимиз учун муҳим аҳамиятга эгадир, халқимиз келажагининг гаровидир, дейди.

Азиз ўртоқлар!

Интернационал руҳдаги Венгрия—Совет алоқалари ўтган эллик йилликнинг жўшқин тарихий воқеалари вазиятида ривожланиб, мустаҳкамланиб борди. Бизнинг дўстлигимиз венгер халқининг ўз халоскорига миннатдорчилик руҳи билан суғорилган ва бу дўстлик ўзимизнинг тўғри тушунчада миллий манфаатларимизга ҳам тўла-тўкис мос келади. Бу—озмунча гап эмас. Лекин биз учун бундан ҳам каттароқ гап бўлиши керак.

1917 йил 7 ноябридан бери бутун дунёда янги, равшан сиёсий сигнал системаси амал қилиб келмоқда, у ҳам бўлса Совет Иттифоқига муносабатдир. Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонган пайтдан бери бутун дунёда бўлгани каби Венгрияда ҳам капиталистик тузум тарафдори, империализм ихлосманди бўлган кимса бўлса, У Совет Иттифоқига қаршидир. Ишчилар синфини озод қилиш, социализм, халқлар эркинлиги тарафдорлари эса Совет Иттифоқи томонидадир, унга ҳайрихоҳдир.

Венгрия ишчилар синфи, халқимиз социализм ғояларининг чинакам тарафдоридир. Шу сабабли тарихий ва эмоционал сабаблардан ташқари халқимиз ўзининг принципиал эътиқодига кўра, Венгрия-Совет дўстлигининг тарафдори ва бунёдкоридир. Империалистлар, ашаддий реакционерлар ва уларнинг ноғорасига ўйнайдиган турли-туман гумашталари Венгрия Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар тўғрисида тез-тез ва кўп-кўп ёзиб туришибди. Бизнинг дўстлигимиз уларга сира ёқмайди, улар бу дўстликни турли йўллар билан хиралаштиришни ва имкон топгудек бўлсалар бир амаллаб бўшаштиришни истайдилар. Биз буни билсак — ҳеч қиси йўқ, шунинг ўзи ҳам курашимизга бир оз даражада ёрдам беради. Энг муҳими шуки, партияларимиз, мамлакатларимиз, халқларимизнинг муносабатлари — жуда яхши муносабатлардир, Совет-Венгрия дўстлиги мустахкамдир. Бу дўстлик социалистик принципларимизнинг, манфаатларимиз ва мақсадларимизнинг муштараклигига асосланади, бу дўстлик бузилмас дўстликдир, у кун сайин мустаҳкамлана беради.

Биз Варшава шартномасида ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам кенгашида қатнашувчи мамлакатлар билан, бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлигимиз ва ҳамкорлигимизни Венгрия-Совет дўстлиги билан узвий равишда ривожлантирмоқдамиз ва мустаҳкамламоқдамиз. Ҳеч қандай ички ва ҳеч

(Давоми 2-бетда).

БУДАПЕШТ. Озодлик майдони. Ўртоқ Л. И. Брежнев Венгрия пойтахти меҳнаткашлари орасида.
С. Смирнов фотоси. («Известия»дан).

Л. И. БРЕЖНЕВ БИЛАН Я. КАДАР ЎРТОҚЛАРНИНГ ДЎСТОНА СУҲБАТЛАРИ

28 ва 29 ноябрь кунлари Будапештда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев билан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Я. Кадар ўртасида учрашувлар бўлди.

Сиёсий, иқтисодий ва идеология соҳаларида Совет-Венгрия ҳамкорлигини ҳар томонлама ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. КПСС билан Венгрия Социалистик ишчи партияси ўртасидаги маҳкам дўстона алоқаларни янада ривожлантиришга алоҳида эътибор берилди.

Л. И. Брежнев билан Я. Кадар ўртоқлар қардош социалистик давлатларнинг ҳамкорлигини кучайтириш, социализм мамлакатларининг коллектив ташкилотларида СССР билан ВХРнинг актив иштирок этиши, шунингдек социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг Европада ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш, халқаро кескинликни юмшатиш учун кураши масалалари юзасидан фикрлашиб олдилар.

Л. И. Брежнев билан Я. Кадар ўртоқларнинг суҳбатлари ғоят самимий вазиятда, тўла ҳамжиҳатлик ва бирлик руҳида ўтди. (ТАСС).

ЧЕПЕЛЬ КОМБИНАТИДА СОВЕТ-ВЕНГРИЯ ДЎСТЛИГИ МИТИНГИ

Ўртоқ Я. КАДАР нутқи

(Боши 1-бетда).

қандай ташқи кучлар, ҳар қандай ҳийла-найранглар ва ғаламисликлар бизнинг партиямизни, мамлакатимизни, халқимизни бу йўлдан қайтишга мажбур қила олмайди.

Муҳтарам мажлис аҳли!

Азиз ўртоқлар!

Ташқи сиёсатимизнинг асосий муддаоси ўз кучимиз ва имкониятларимизга яраша халқаро тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга кўмаклашишдан иборат.

Инсониятга дахлдор муҳим масалалардан биронтаси ҳам эндиликда Совет Иттифоқининг, социалистик мамлакатларнинг позициясини ҳисобга олмай туриб ҳал этилиши мумкин эмаслигини дунёдаги сиёсий воқеалар кўрсатиб турибди. Ҳали қийин ва ҳамон ҳал этилмай келаётган масалалар борлигига қарамай, кейинги вақтларда халқаро вазиятда муайян яхшиланиш белгилари намоён бўлмоқда. Империализмнинг табиати ўзгармаётган бўлсада, жаҳон социалистик системасининг ўсиб бораётган кучи ва таъсири, социализм ғоялари ёйилаётганлиги ҳукмрон капиталистик доираларни бирмунча реалистик ташқи сиёсат ўтказишга, музокаралар столи ёнига ўтиришга мажбур қилмоқда.

Умуман биз муштарак социалистик тинчлик программамизни биргаликда амалга ошириш учун курашаётган бўлсак ҳам, лекин Совет Иттифоқи бу ишга айниқса кўп куч-ғайрат сарфлаб келди ва сарфламоқда. Қуролланиш пойгасини тўхтатиш, оммавий қирғин қуролини тақиқлаш, қуролсизланишга бағишланган жаҳон конференциясини чақириш, Европада ва ер юзининг бошқа жойларида ҳамкорлик руҳини мустаҳкамлаш хусусидаги Совет таклифлари ва ташаббуслари бутун инсониятнинг муштарак манфаатларига хизмат қилади.

Шу йил баҳорида юксак доирада Москвада бўлиб ўтган Совет-Америка учрашувини биз жаҳон сиёсатининг муҳим воқеаси деб биламиз. Бу учрашувнинг ва эришилган битимнинг аҳамияти шундаки, Қўшма Штатларнинг ўзи совуқ уруш барбод бўлганлигини ҳақиқатда тан олди. СССР билан ва унинг иттифоқчилари билан зўравонлик позициясида туриб гаплашиб бўлмаслигини, бунинг ўрнига тенг ҳуқуқлик ва тинч-тотув яшаш принциплари асосидагина музокаралар олиб бориш мумкинлигини тан олди. Венгрия Халқ Республикаси Совет Иттифоқининг муштарак манфаатларимизга мос бўлиб тушган ана шу ҳамма ташаббусларини комил ишонч билан, сўзсиз қўллаб қувватлади ва қўллаб-қувватлайверади.

Азиз ўртоқлар!

Халқаро ҳаётда мустаҳкамланиб олган соғлом оқимлар натижасида Европада мақбул сиёсат ўзига йўл очиб бораётганлигини биз мамнуният билан таъкидлаймиз. Ўтган икки-уч йил мобайнида содир бўлган жуда муҳим битимлардан ташқари, янги катта воқеалар ҳам ана шуни кўрсатиб турибди. Иккала Герман давлати ўртасидаги муносабатларнинг асослари тўғрисидаги шартнома дастлабки тартибда имзоланганлигини табриклаймиз ва буни Европадаги тинчлик ҳамда хавфсизлик истиқболлари нуқтаи назаридан муҳим воқеа деб ҳисоблаймиз. Шу тариқа Германия Демократик Республикасига нисбатан ўтказиб келинган империалистик камситиш сиёсатига чек қўйилади ва иккала Герман давлати яқин келажакда Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилинади, деб умидвор бўлишни истаймиз.

Ғарбий Германияда 19 ноябрь куни ўтказилган сайлов реакцион, реваншчи кучларни орқага суриб ташлаганлигини ҳамда реалистик ташқи сиёсат ўтказаётган Брандт-Шеель коалициясига каттагина муваффақият келтирганлигини биз муносиб баҳолаймиз. Бизнинг ватанимиз билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги давлатлараро муносабатларни тартибга солиш учун, шу жумладан, дипломатия алоқалари ўрнатиш учун ҳам зарур бўлган шарт-шароит яхшиланди ва етилиб бормоқда, деб ҳисоблаймиз.

22 ноябрь куни Хельсинкида хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Умумевропа кенгашини тайёрлашга бағишланган кўп томонлама маслаҳатлашувлар бошланганлигини биз муҳим воқеа деб ҳисоблаймиз. Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш мақсадини кўзловчи ишда бизнинг ватанимиз аввал бошданоқ қатнашган эди. Шу сабабли биз кўп томонлама маслаҳатлашувларда ҳам қатнашиб. Европа халқларининг истаклари ва манфаатларига мувофиқ равишда Умумевропа кенгашининг 1973 йилда ниҳоят иш бошлайдиган бўлиши учун ҳамма чораларни кўрамиз.

Кўп йиллардан бери давом этиб келаётган Вьетнамдаги уруш ҳам яқин орада тугашига умид қиламиз. Аввало, Вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати билан Жанубий Вьетнам Муваққат революцион ҳукуматининг куч-ғайратлари туфайли агрессияни тўхтатиш тўғрисида Вьетнам билан Америка ўртасида бир битимга эришилди. Биз Қўшма Штатлар ҳукуматидан ўзининг Ҳинди-Хитой халқларига қарши агрессив уруши мағлубиятга учраганлигидан тўла-тўкис сабоқ чиқариб олишини ва битимни имкони борича тезроқ имзолаб, энг муҳими, шу битимга риоя қилишини кутамиз. Вьетнамлик қардошларимиз, Ҳинди-Хитой халқлари келгусида ҳам венгер халқининг сўзсиз бирдамлиги ва мададкорлигига умид боғлашлари мумкин.

Яқин Шарқдаги мушкул аҳволга ҳам чек қўйиш керак. Тараққийпарвар араб давлатлари ўз миллий мустақиллигини ҳимоя қилиш ва Исроил босиб олган территорияларни озод қилиш учун ўз ихтиёрларидаги ҳамма имкониятлардан фойдаланиш ҳуқуқига эга эканлигига шак-шубҳа йўқ. Лекин БМТ хавфсизлик кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюцияси можарони бартараф этишнинг энг реал ва тинчлик манфаатларига мос келадиган асоси бўлиши мумкин. Бу резолюция араблардан босиб олинган территориялардаги Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетишни талаб қилади шунинг учун ҳам Венгрия Халқ Республикаси ана шу резолюциянинг бажарилишини талаб этади.

Азиз ўртоқлар!

Венгрия Социалистик ишчи партияси халқаро Коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг ғоявий-сиёсий жипслиги ҳамда ҳаракат бирлигини мустаҳкамлаш ва кучайтириш йўлидаги ғайрат-ҳаракатларда актив қатнашмоқда. Бизнинг партиямиз марксизм-ленинизм негизларида турган барча қардош партиялар билан яқиндан ҳамкорлик қилмоқда. Халқаро фаолиятда биз Коммунистик ва Ишчи партияларнинг 1969 йилги Москва кенгаши ҳужжатларида мустаҳкамлаб берилган принципларга амал қилмоқдамиз.

Бизнинг партиямиз марксизм-ленинизмнинг софлиги учун изчил кураш олиб бормоқда. Ўнг ва «сўл» оппортунистик оқимларга қарши, халқаро Коммунистик ва ишчилар ҳаракатидаги миллатчилик кўринишларига қарши кескин курашмоқда. Биз ҳозирги Хитой раҳбарларининг буюк давлатчилик, шовинистик, антисовет бузғунчилик сиёсий маш-машаларини аввал бошданоқ жуда кескин қоралаб келмоқдамиз, уларнинг бу маш-машалари социализм ишига, социалистик мамлакатларнинг бирлигига ва барча антиимпериалистик кучларга жуда катта зарар етказаётганлигини, империалистлар фойдасига хизмат қилаётганлигини кескин қораламоқдамиз.

Ҳозирги Совет-Венгрия дўстлик учрашуви совет халқи катта юбилейга, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик кўраётган бир даврда ўтказилмоқда. Кўпгина мамлакатлар ва халқлар, ер юзидаги барча прогрессив кишилар, шу жумладан, венгер халқи ҳам бу улуғ айёмни муносиб равишда нишонлайдилар. ССР Иттифоқининг 50 йиллиги арафасида биз шонли совет халқига, Совет Иттифоқининг барча миллат ва халқларига катта-катта муваффақиятлар, энг эзгу истаклар тилаймиз.

Ҳурматли мажлис аҳли!

Азиз ўртоқлар!

Биз социализм қураётган венгер коммунистлари, венгер меҳнаткашлари номидан ишонтириб айта оламизки, Венгрия Халқ Республикаси халқаро кураш майдонида бундан буён ҳам улуғ дўстимиз ва иттифоқчимиз — Совет Иттифоқи билан, Варшава Шартномасида ва Ўзаро Иқтисодий ёрдам Кенгашида бирлашган социалистик мамлакатлар билан, барча тараққиёт кучлари билан тўла бирликда ҳамнафас бўлиб, социализм учун, тинчлик учун, янги, порлоқ дунёни қуриш учун бир сафда бораверади.

Яшасин улуғ дўстимиз ва иттифоқчимиз — Совет Иттифоқи ва унинг етакчи кучи—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитети!

Яшасин бузилмас Венгрия — Совет дўстлиги!

Яшасин социализм ва тинчлик!

(Ўртоқ Я. Кадар нутқи гулдурос, давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди. Нутқ сўзланиб бўлганидан кейин мажлис аҳли: «Дўстлик», «Дўстлик!» деб хитоб қилди).

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга сўз берилади. Чепель ишчилари СССР партия-ҳукумат делегацияси раҳбарини ўринларидан туриб давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқлар!

Дўстлар!

Биз комбинатингизда самимий кутиб олинганлигимиздан, совет партия-ҳукумат делегацияси Венгрия диёрига келган биринчи дақиқаларданоқ шоду-ҳуррамлик билан кўрсатилган меҳмондўстлик учун астойдил хурсандмиз.

Мен ҳозиргидек унутилмас учрашув учун, ўртоқ Кадар ва бошқа ўртоқлар айтган илиқ сўзлар учун сизларга чин кўнглимдан ташаккур изҳор қилишни ва ўртоқлар, сизларга, Будапештнинг бутун аҳолисига, социалистик Венгриянинг барча меҳнаткашларига Совет Иттифоқи коммунистлари номидан, совет ишчилари, барча совет кишилари номидан қардошларча салом топширишни истайман.

Худди шу ерда, венгер ишчилар синфининг қалъаси бўлган шу заводда венгер халқига дўстона сўзлар билан мурожаат қилиш имконига эга бўлганлигимиздан беҳиҳоя хурсандмиз. Совет кишиларига Чепелнинг нималигини тушунтириб беришнинг ҳожати йўқ. Бизнинг кишиларимиз ана шу «Қизил Чепель»да Россиядаги 1905 йил революциясини қўллаб-қувватлаш учун ишчилар намойиши ўтказилганлигини мактабда ўқиган йилларидаёқ биладилар. Мамлакатимиз кишилари Чепель радио станцияси 1919 йил март ойида В. И. Ленинниг қаҳрамон Венгрия Совет Республикасига йўллаган мактубини қабул қилиб олганлигини эсларидан чиқарганлари йўқ.

Сизнинг коллективингиз ҳозирги кунда ҳам партия, унинг X съезди мамлакатингиз олдига қўйган катта ва муҳим вазифаларни ҳал этишда жуда катта роль ўйнамоқда.

Азиз дўстлар, бугун биз учун ғоят қимматли бўлган совға-чепелликларнинг эсдалик Қизил байроғини КПСС Марказий Комитетига топширганлигингиз учун сизларга шахсан қизғин миннатдорчилик изҳор қилишимдан жуда мамнунман. Биз Венгрия Социалистик ишчи партиясининг X съезди муносабати билан топширилган бу байроқни авайлаб сақлаймиз. Бизнинг Сиёсий Бюромиз, КПСС Марказий Комитети, барча совет коммунистлари бу совғани пролетар бирдамлиги белгиси деб, Совет Иттифоқи ва Венгрия ишчиларини бир-бири билан боғловчи жанговар алоқа рамзи, социализм ва коммунизм иши учун, мустаҳкам тинчлик учун, меҳнат аҳлининг бахт-саодати учун курашда партияларимиз ва халқларимизнинг бузилмас бирлиги рамзи, деб қабул қилдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин сал вақт ўтгач, бизнинг пролетариатимиз кўп мамлакатларнинг империалистларига қарши жанг қилган чоқда, худди ана шу пайтда венгер ишчилар синфи бу ерда, Дунай дарёси соҳилларида Совет ҳокимиятини ўрнатганлигини Совет Иттифоқи халқлари эсдан чиқарган эмас. Бу — капиталистик системага яна бир марта раҳна солинганлиги, Европанинг қоқ ўртасида раҳна солинганлигидан далолат берар эди. Маҳаллий буржуазия ва чет эл интервенциячилари ўша вақтда ишчилар ҳокимиятини бўғиб ташлай олган бўлса ҳам Венгрияда 1919 йилда бўлган революция мамлакатингиздаги революционерларнинг шундан кейинги барча авлодлари учун буюк мактаб бўлиб қолди. Венгрия коммунистлари, венгер ишчилари пролетар интернационализмига астойдил содиқ бўлиб келмоқдалар. Венгер ишчилар синфининг энг яхши ўғил ва қизлари Қизил Армия сафида туриб, Октябрь иши учун курашдилар, Испанияда фашизмга қарши жанг қилдилар, хортистлар режимининг энг мудҳиш йилларида халққа Совет Иттифоқи тўғрисидаги ҳаққоний сўзларни айтдилар. Бу эса айни вақтда келажакдаги социалистик Венгрия учун кураш ҳам эди. Венгер ишчилар синфи фашист босқинчилар зулмидан озод бўлганлиги натижасида ҳокимият тепасига келганидан кейин унинг ташқи сиёсат соҳасида қўйган биринчи қадами СССР билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан бузилмас, қардошларча иттифоқ ўрнатишдан иборат бўлди.

Ишчилар синфи ва унинг партияси ўттиз йилга яқин даврдан буён Венгриянинг сиёсати, экономикасида, ҳаётнинг барча соҳаларида ҳал қилувчи роль ўйнаб келмоқда. Ишчилар синфи ўзининг фидокорона меҳнати, онглилиги, интизоми, социализмнинг юксак мақсадларига садоқати туфайли, меҳнаткаш деҳқонлар ва халқ зиёлилари билан иттифоқни мустаҳкамлаб, бутун жамиятга таъсир кўрсатмоқда, унга етакчилик қилмоқда.

Венгрия Социалистик ишчи партияси ишчилар синфига таяниб, мамлакат олдида чинакам илҳомбахш истиқболлар очиб берди, бутун халқни, бутун миллатни жипслаштирди. Озод кишилар жамияти, ҳар бир киши ўз қобилияти ва талантларини, ўзининг бутун ижодий имкониятларини рўёбга чиқара оладиган жамият вужудга келтирилди. Мен Венгрияга биринчи марта келганим йўқ. Сизнинг мамлакатингизни фашизм зулмидан озод қилиш учун олиб борилган жанг кунлариданоқ биламан, Венгрия диёрида социализм қурилиши қандай бошланганлиги эсимда турибди, контрреволюцияга қарши, социалистик тузумни мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашнинг оғир дамлари эсимда турибди. Мен кейинги йилларда Венгрияга тез-тез келиб туриш бахтига муяссар бўлдим. Қечаги кун билан ҳозирги кунни таққослаб кўрганимда мамлакатингиз қандай буюк тарихий йўлни босиб ўтганлигига, совет-венгер дўстлиги қайтариқа кучайиб борганлигига яхшироқ баҳо бериш имкониятига эга бўласан киши.

Биз, совет кишилари, совет коммунистлари ҳамма синовларга бардош берган ва социализм ҳамда коммунизм тантанаси учун муштарак курашимизда мустаҳкамланган ана шу дўстликни ғоят қадрлаймиз. Бу дўстлик ҳозирги кунда мамлакатларимизнинг бутун ҳаётига сингиб кетган. Партияларимизнинг қардошларча ҳамкорлиги, партия ташкилотларининг кенг кўламдаги ўзаро алоқалари, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети билан КПСС Марказий Комитетининг доимий алоқалари бу дўстликнинг олий ифодаси бўлиб қолди. Биз ўртоқ Кадар билан, Венгриянинг бошқа раҳбарлари билан ғоят яхши, энг дўстона муносабат ўрнатдик. Алоҳида диққат-эътиборга сазовор бўлган нарса шуки, неча ўн минглаб, неча юз минглаб совет ва венгер меҳнаткашлари — ишчилар, деҳқонларнинг, фан ва маданият арбобларининг ҳамиша яқин, ўртоқларча алоқа қилиб туришлари одат тусини олди. Хуллас, бизнинг дўстлигимиз ҳақиқатан ҳам умумхалқ дўстлиги бўлиб қолмоқда. Бу дўстлик ҳозирги куннинг, эртанги куннинг дўстлиги, абадий давом этадиган дўстликдир!

Азиз ўртоқлар! Сизнинг комбинатингиз биздаги Магнитка, «Уралмаш», Киров заводи ва совет индустриясининг бошқа гигантлари билан ҳамкасабадир. Аслида айни бир хил вазифалар ҳам ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, фан-техника революцияси ютуқларини социализмнинг афзалликлари билан бирга қўшиб олиб бориш, бошқаришни такомиллаштириш вазифалари ҳал этилмоқда. Ҳаммамиз бу проблемаларни ҳал этишда муайян тажриба тўплаганмиз. Бу тажрибадан ижодий тарзда фойдаланишдан манфаатдорлигимиз ҳам ҳамкорлигимизни доим кучайтира боришга илҳомлантирадиган омилларнинг биридир. Биз ўз куч-ғайратларимизни бирлаштирган чоқда оқибат натижада кучлар шунчаки қўшилиб қолмай, балки кўпайиб боришига яна бир марта ишонч ҳосил қиласан киши.

Шу сабабли, ҳозирги кунда Венгрия тўғрисида, Совет Иттифоқи тўғрисида ёки бошқа социалистик мамлакатлар тўғрисида гапирилар экан, ана шу мамлакатлардан ҳар бирининг миллий потенциалигина эмас, балки умумий, бирлаштирилган потенциал, бизнинг ҳамдўстлигимиз, интернационал иттифоқимиз ҳаммамизга бераётган буюк афзалликларни ҳам эътиборга оладилар. Ҳаммамизнинг ўз планларимиз, ютуқларимиз ва қувонадиган нарсаларимиз бор, албатта. Ўз проблемаларимиз, қийинчиликларимиз ҳам бор. Бу қийинчиликлар баъзан саноат соҳасида, баъзан қишлоқ хўжалиги соҳасида намоён бўлади. Аммо бу нарса тараққиётимизнинг характерини белгилаб бермайди. Тараққиётимизнинг характерини олға қараб қилаётган ҳаракатимизнинг динамизми — мамлакатларимиздан ҳар бирининг ва умуман бутун ҳамдўстликнинг экономикаси тўхтовсиз ўсиб бораётганлиги белгилаб беради. Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар саноат ишлаб чиқариши, ҳамма маълумотларга қараганда, бу йил 1950 йил даражасидан қарийб 8 баравар ортажагини айтиб ўтиш кифоядир. Тараққий этган капиталистик мамлакатларда эса дастлабки маълумотларга қараганда, саноат ишлаб чиқариши шу давр мобайнида тахминан 3 баравар кўпаяди.

Инсон ёлғиз қолганида унинг аҳволи оғирлашади, мамлакатнинг иттифоқчилари, маслакдош халқлари, дўст давлатлари бўлмаганида унинг ҳам аҳволи оғир бўлади. Ўртоқлар, биз ўз тажрибамизда, узоқ йиллар мобайнида империалистик давлатлар қуршовида ёлғиз қолган пайтимизда бунга ишонч ҳосил қилдик. Шунинг учун ҳам биз ҳозирги кунда бутун жаҳонда бизга дўст мамлакатлар борлигидан хурсандмиз. Бизга қардош бўлган ва социализм қураётган халқлар борлигини айниқса эъзозлаймиз. Буюк социалистик оиланинг ҳамма аъзолари буни эъзозлаётганлигини ҳам биламиз. Бизнинг кучимиз бирликдадир, бу эса ички, миллий вазифаларни ҳам, олдимизда турган умумий, интернационал вазифаларни ҳам муваффақиятли бажариш учун ҳал қилувчи омилдир!

Кейинги йилларда қардош мамлакатлар ўртасидаги алоқалар илгари ҳеч кўрилмаган даражада чуқур мазмунли ва самарали бўлиб қолди.

Бизнинг иқтисодий ҳамкорлигимиз кучайиб, тобора кўп соҳаларни ўз ичига олмоқда. Буни мамлакатларимиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Совет Иттифоқи ва Венгрия алюминий ишлаб чиқаришда ҳам, автомобилсозликда ҳам, нефть маҳсулотларини қайта ишлашда ҳам, электрон-ҳисоблаш техникасини яратишда ҳам ўз куч ва ғайратларини бирлаштирмоқдалар. Ҳали қиладиган ишларимиз кўп. Биз иқтисодий алоқаларимизни бундан буён ҳам бутун чоралар билан мустаҳкамлайберамиз.

Социалистик давлатларнинг сиёсий ҳамкорлиги тобора кўпроқ мустаҳкамланмоқда. Ҳеч писандасиз айтиш мумкинки, халқаро майдонда амалда ҳаммамиз биргалашиб ҳаракат қилмаётган биронта ҳам йирик тадбир йўқ. Шунинг учун ҳам умумий ташқи сиёсатимизнинг самаралари ортиб бормоқда.

Бизнинг ҳарбий ҳамкорлигимиз йил сайин такомиллашиб бораяпти. Социалистик мамлакатлар буни яширмайдилар. Агрессив НАТО блоки давом этаберар экан, биз бу соҳада ҳам зўр бериб ҳаракат қилаберамиз. Бу соҳада иш план асосида олиб борилмоқда. Менинг фикримча биз ўртоқ Кадар билан биргаликда сизларни ишонтириб айта оламизки, Варшава шартномасининг қуролли кучлари мамлакатларимиз халқларининг тинч меҳнатини мустаҳкам қўриқлаб турибдилар.

Жаҳон социализм системаси вужудга келган пайтдан буён ўттиз йилга яқин вақт ўтди. Умуман олганда бу муддат унча катта бўлмаса ҳам халқларнинг ана шу янги бирлиги жаҳонда кўп жиҳатдан ҳал этувчи жуда катта ўрин олди.

Жаҳон социализм системаси мамлакатлар ўртасида тарихда мисли кўрилмаган янги муносабатларнинг, ҳуқуқий жиҳатдан тўла тенглик, ўзаро ёрдам, умумий мақсадлар йўлида коллектив ҳамкорлик муносабатларининг намунасидир.

Социалистик давлатлар жаҳон миқёсида бир ёқадан бош чиқариб, социал тараққиётга ёрдам бермоқдалар, уларнинг ҳаракатлари ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг, Ер юзидаги барча халқларнинг туб манфаатларига муносибдир. Шу нарсани очиқ айтиш керакки, империалистлар янги жаҳон урушини бошлашга журъат этаолмаётган бўлса бу аввало, жаҳон социализм системасининг тарихий хизматидир. Жаҳон социализм системаси бўлмаганида, планетамизнинг бутун қиёфаси бошқача бўлур эди.

Социализм мамлакатлари тинчлик ва тараққиёт манфаатлари йўлида қилган ҳамма ишларни ҳатто шунчаки санаб чиқишнинг иложи ҳам йўқ. Энг сўнгги йилларда халқаро сиёсатимиз соҳасидаги баъзи асосий йўналишларни эслатиб ўтиш кифоя:

— Европада тинчликнинг сезиларли даражада шубҳасиз мустаҳкамланганлиги;

— Қаҳрамон Вьетнам халқининг империалистик агрессияга қарши муваффақиятли курашига ҳар томонлама катта ёрдам берилаётганлиги;

— Араб мамлакатларидаги прогрессив режимлар ва уларнинг ҳаққоний иши қўллаб-қувватланаётганлиги;

— Осиё, Африка, Латин Америкаси халқларининг ўз мамлакати хўжайини бўлиш йўлидаги ҳаққоний интилишлари билан амалий бирдамлик;

— Ҳиндистон билан Покистон ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатишга, шу зонада тинчликни тиклашга актив ёрдам берилганлиги;

— Ниҳоят, умуман халқаро муносабатларда тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтириш учун, мустаҳкам тинчлик учун, кескинликни юмшатиш сари, ишончсизлик ва адоватга барҳам бериб, ўзаро фойдали ҳамкорликни кучайтириш сари бурилиш ясаш учун муваффақиятли равишда олиб борилаётган кураш шулар жумласидандир.

Ўртоқлар, буларнинг ҳаммаси дипломатик йўл билан қилинган найранг эмас, халқлардан яшириб тил бириктириш эмас, балки ошкора, изчил, ҳалол сиёсатдир. Булар қуруқ ваъда эмас, назариягина бўлиб қолмай, балки практика ҳамдир.

Мен шу муносабат билан Европа сиёсатининг баъзи масалаларига тўхталиб ўтмоқчиман.

Маълумки, яқинда Германия Федератив Республикасида парламент сайлови ўтказилди. Мен бу ерда ана шу сайловнинг якунларига, табиий, батафсил баҳо бермоқчи эмасман. Аммо бир хулоса тўғрисида гапириб ўтиш арзиса керак. Сайловчилар кескинликни юмшатиш ҳаракатига хилоф йўл тутганларни, Европани «совуқ уруш» кунларига қайтаришни истаган кишиларни қўллаб-қувватламаётирлар. Улар тинчлик йўлида олға ҳаракат қилиб боришни, кескинликни юмшатишни, реалистик сиёсатни ёқлаб овоз бермоқдалар. Бу факт Ғарбий Германия учун муҳим бўлибгина қолмай, балки янада кенгроқ аҳамиятга эгадир.

Шундай қилиб, Европадаги вазият ўзгариб, яхшиланиб бормоқда. Бизнинг фикримизча, бу ҳол яқин вақтлар ичида қитъамиздаги сиёсий муҳитни яхшилаш йўлида янги фойдали қадамлар қўйиш имконини беради. Мен бунда масалан, Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларнинг асослари тўғрисидаги шартнома имзоланиб, кучга киришини, Германия Демократик Республикасини халқаро алоқаларнинг барча формаларига тўла ва ҳар томонлама жалб этишни, ГДР билан ГФРни Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилишни, Чехословакиянинг ва барча социалистик мамлакатларнинг муҳим давлат манфаатларига тааллуқли бўлган масалани—Мюнхендаги зўравонлик тўғрисидаги масалани бартараф қилишни кўзда тутаман. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларни тағин ҳам нормаллаштириш воқеалар ривожининг табиий оқибати бўлур эди. Ҳаммамиз буни мақбул ва фойдали деб ҳисоблаймиз. Маълумки, биз юқорида айтиб ўтилган вазифаларни ҳал этиш учун кўпдан буён ҳаракат қилиб келмоқдамиз, бу вазифалар Европада мустаҳкам тинчлик ўрнатиш учун катта аҳамиятга молик эканлигини билиб, баҳамжиҳат ҳаракат қилмоқдамиз.

Биз Европа тупроғини ўтмиш нинг сарқитларидан тозалаш тарафдоримиз. Умумевропа кенгаши ўтказиш бунга кўп жиҳатдан ёрдам бериши керак. Ўртоқ Кадар айтганидек, бу кенгаш олдидан кўп томонлама амалий тайёргарлик Хельсинкида бошланди.

Социалистик мамлакатлар сиёсий маслаҳат комитетининг Прагада ўтказилган мажлисида қабул қилинган декларацияда умумий позициямиз нимадан иборат эканлигини очиқ айтиб беришди. Биз Умумевропа кенгашидан Европадаги барча давлатлар тенглиги ва чинакам хавфсизлиги принципларини мустаҳкамлашни кутмоқдамиз. Биз Европадаги савдо-сотиқ ишларида камситишга қаршимиз, Европа давлатларининг турли соҳаларда ҳуқуқий жиҳатдан тенг амалий ҳамкорлигини кенг ривожлантириш тарафдоримиз. Бизнинг принципиал қарашимиз ана шундай. Биз бунга астойдил амал қилиб келдиқ ва амал қилаверамиз.

Келажакка назар солар эканмиз, Европада сиёсий муҳитни яхшилаш жараёни Европада қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш каби муҳим вазифа билан ҳам жиддий шуғулланиш имконини беради. Яқин пайтларгача бу проблемани ҳал этиш бир ёқда турсин, ўртага қўйиш ҳам нореал эди. Эндиликда қитъадаги умумий сиёсий тараққиётнинг табиий оқибати туфайли бу проблема ўртага қўйилди. Биз масъулиятни сезган ҳолда бу проблемага жиддий ёндошмоқдамиз, бир-биримиз билан маслаҳатлашиб олмоқдамиз. Бу проблема оддий бир проблема эмас, албатта,бунда кўп омилларни эътиборга олиш, турли давлатларнинг суверен ҳуқуқлари ва манфаатларини лозим даражада ҳурмат қилиш талаб этилади. Мен буларнинг ҳаммасини амалга ошириш имконини берадиган конкрет формаларни олдиндан айтиб беришни истамайман. Аммо, биз томонлар яхши ният билан иш кўрганларида бу соҳада ҳам проблемани ижобий ҳал этиш йўлини бу ўринда ҳам топиш мумкин эканлигига аминмиз.

Ўртоқлар! Социалистик давлатларнинг ташқи сиёсатини ҳозир эътироф этиб, қўллаб-қувватлаётганлар сони ортиб бормоқда. Ташқи сиёсат соҳасида ғаразли мақсадлар биз, коммунистларга ёт бир нарса эканлигини халқлар кўриб турибди. Биз руёбга чиқариш учун интилаётган нарсалар тинчлик манфаатларига, барча меҳнаткашларнинг манфаатларига мосдир. Жабр-зулм ва зўравонлик ҳали ҳукм сураётган, меҳнат аҳли талон-тарож қилинаётган ҳамма жойда халқлар социализмни бутун инсониятнинг умид ва байроғи деб ҳисоблаётганлиги бежиз эмас.

Биз ана шу тарихий масъулиятни яхши биламиз ва тинчлик, озодлик ҳамда социализм иши тантана қилмоғи учун бундан буён ҳам зўр бериб ҳаракат қилаверамиз. Аммо кураш-курашлигича қолаверади. Зотан эски дунё ҳам ўз манфаатларини кўзлаб, бизга таъсир ўтказишга интилаётганлигини эсдан чиқармаслик керак.

Империализмнинг социалистик дунёга таъсир кўрсатиш методлари хилма-хилдир. Империализм ВДРга нисбатан қилинганидек, очиқ агрессиядан тортиб, миллатчилик хурофотларини тиклаш, социализм мамлакатларининг интернационал бирдамлигидан ҳар қандай тарзда четлашишни рағбатлантириш мақсадида жуда нозик ҳийла найранглар ишлатишгача ҳар қандай методлардан фойдаланмоқда. Баъзан у ёки бу социалистик мамлакатга иқтисодий наф келтириш тўғрисидаги ваъдалар эшитилиб қолади. Империалистлар бизнинг тўғримизда ҳаққоний гапларни ёзганларида ҳам, эндиликда бундай қилмай иложи ҳам йўқ, шу ондаёқ заҳарни ишга соладилар, бу тушинарли бир ҳол. Биз уларга қарши синфий позицияларда турибмиз ва бизнинг душманларимиз мамлакатларимизнинг муваффақиятли ривожланишига ҳар қандай воситалар билан тўсқинлик қилишга, бирлигимизни заифлаштиришга уринмоқдалар.

Социалистик мамлакатлар империалистларнинг ва гумашталарининг ана шундай ҳамма уринишларига қатъий зарба билан, жипслигимизни, қардошларча иттифоқимизни ҳартомонлама мустаҳкамлаш билан жавоб бериб келдилар ва жавоб бераверадилар.

Империалистлар Хитой раҳбарларининг Совет Иттифоқига нисбатан ва бошқа социалистик мамлакатларга нисбатан ошкора душманлик позициясига кўп умид боғламоқдалар. Хитой раҳбарларининг халқаро майдондаги хатти-ҳаракатлари тинчлик ва социализм манфаатларига зид бўлиб, империалистик реакцияга тамомила қўл келади.

Пекиндагилар ўзларининг антисовет уйдирмаларида СССР Хитойга ҳужум қилишга тайёрланмоқда, деган бемаъни даъволаргача бориб етишди. Аммо бундай уйдирмаларни тўқиб чиқарган кишиларнинг ўзлари ҳам бунга жиддий ишонадилар, деб айтиш қийин. Хитой раҳбарлари Хитой Халқ Республикасининг Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан ёмон муносабатда бўлишларининг ҳақиқий манбаини эътибор билан қидириб топсалар, улар учун фойдали бир иш бўлур эди. Улар шундай қилганларида ана шу манба Хитой пойтахтининг ўзида, уларнинг давлатлар ўртасида муносабатларни кескинлаштиришга, социалистик системани ажратиб юборишга ва антиимпериалистик кучлар сафига раҳна солишга қаратилган ўз сиёсатида мавжуд эканлигини билиб олишар эди, албатта. Хитойнинг бундай сиёсати социалистик мамлакатлар билан ҳамжиҳат бўлиб иш кўришга ёрдам беролмайди.

Совет Иттифоқи Хитой Халқ Республикаси билан муносабатларни нормаллаштириш тарафдоридир. Биз бу тўғрида кўп гапирдик. Бизнинг Хитой билан олиб борадиган ишларимиздаги принципиал йўлимиз КПСС XXIV съездининг қарорларида аниқ-равшан белгилаб берилган. Биз ана шу муҳим масалада ҳам Венгрия Халқ Республикаси билан ва бошқа қардош социалистик мамлакатлар билан тамомила бир хил йўлни ўтказиб келаётганлигимизни мамнуният билан қайд қиламиз.

Ўртоқлар! Совет партия-ҳукумат делегациясининг Венгрия Халқ Республикасига қилган ҳозирги сафари, икки ўртада олиб борилган музокаралар жаҳон социализми кучларини мустаҳкамлашнинг умумий жараёнига яна бир марта қўшилган яхши ҳиссадир, тинчликни мустаҳкамлашга қўшилган яхши ҳиссадир.

Совет-венгер ҳамкорлигини ривожлантиришда олға қараб янги катта қадам қўйилди. Бизнинг муносабатларимиз учун жуда характерли бўлган самимият, ишонч, ҳамжиҳатлик яна бир марта тасдиқланди. Ҳамкорлигимизнинг барча энг муҳим соҳаларида яхши истиқболлар белгиланди. Бизнинг алоқаларимиз келгуси йилларда янада кўпроқ самарали ва янада мустаҳкам бўлиб қолиши шубҳасиздир. Хуллас, ўртоқлар, бу визит натижаларидан мамнун бўлмоғимиз учун ҳамма асослар мавжуд. Бу ерда венгриялик ўртоқларимиз шу тўғрида гапирдилар. Биз ҳам уларнинг фикрига тамомила қўшиламиз.

Азиз дўстлар! Делегациямизнинг аъзолари визит кунларида Венгриянинг бир қанча областларида бўлишди, саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналарининг коллективлари билан, халқ зиёлилари вакиллари билан учрашди. Биз бунёдкорлик меҳнатингиз муҳитини, ривож топган социалистик жамиятни барпо этиш проблемаларини энг мақбул тарзда ҳал этиш йўлларини қунт билан қидириб топаётганлигингизни амалий суратда ҳис эта олдик. Мамлакатингизнинг меҳнаткашлари Венгрия Социалистик ишчи партиясининг X съезди қўйган вазифаларни Венгрия Социалистик ишчилар партияси раҳбарлигида ҳал эта олишига сизлар билан биргаликда астойдил ишонамиз.

Венгрия коммунистлари, ишчилар синфи жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатида ўзига муносиб обрў қозондилар. Улар умумий антиимпериалистик фронтни мустаҳкамлаш учун курашувчиларнинг олдинги сафларида бориб, 1969 йилда ўтказилган компартиялар халқаро кенгашининг хулосалари ва ғояларини амалга ошириш соҳасидаги катта ишда актив қатнашмоқдалар. Уларнинг ана шу кенгашни тайёрлашда ўйнаган роли ҳаммага маълум.

Ўртоқлар! Мен ўз нутқимда мамлакатимизнинг ички тараққиёти тўғрисида гапирмадим. Шу йил тўғрисида гапирадиган бўлсак, шуни айтиш керакки, совет халқи, бизнинг партиямиз СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига тайёргарлик шиори остида яшамоқдалар ва меҳнат қилмоқдалар. Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, зиёлилар ана шу улуғ байрамни КПСС XXIV съезди белгилаб берган планларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминламоқ учун янги меҳнат зафарлари билан кутиб олишга интилмоқдалар.

Ўртоқлар! Сизлар билан шу ёқимли учрашувдан фойдаланиб, СССРнинг 50 йиллигини муносиб нишонлашга ҳозирлик кўраётган қардош Венгрия ишчилари, деҳқонлари, зиёлилари, барча меҳнаткашларидан миннатдор эканлигимизни изҳор қилишга ижозат бергайсиз. Совет кишилари изҳор қилинган ана шу қардошлик туйғуларини ғоят қадрлайдилар.

Ўртоқлар, сўзимнинг охирида қардошларча кутиб олганлигингиз учун Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетига, Венгрия Халқ Республикаси ҳукуматига, азиз дўстлар, сизларнинг ҳаммангизга яна бир марта самимий ташаккур изҳор қиламиз. Чепель комбинатининг коллективига, Будапешт аҳолисига, Венгриянинг барча меҳнаткашларига социализм қурилишида янгидан-янги муваффақиятлар, ҳар бир венгер оиласига сиҳат-саломатлик, равнақ ва бахт-саодат тилаймиз.

Яшасин Венгрия Социалистик ишчи партияси раҳбарлигида социалистик жамият қураётган венгер халқи!

Яшасин социалистик Венгриянинг етакчи кучи бўлган венгер ишчилар синфи!

Яшасин унинг жанговар синалган авангарди — Венгрия Социалистик ишчи партияси!

Совет-Венгер дўстлиги, социалистик давлатларнинг интернационал бирлиги яшайверсин!

Яшасин тинчлик ва коммунизм!

* * *

Ўртоқлар, бирдамлигимиз, бузилмас дўстлигимизнинг нишонаси учун атоқли совет ҳайкалтароши Иван Шадрнинг «Байроқ кўтарган ишчи» ҳайкалини сизларга туҳфа қилишга ижозат бергайсиз.

(Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқи гулдурос, давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

Нутқ тугагандан кейин ҳамма ўриндан туради. Залда қизғин қарсаклар узоқ давом этади. Митинг қатнашчилари: «Дўстлик!», «Дўстлик!», «Дўстлик!» деб хитоб қиладилар).

* * *

К. Немет митинг қатнашчилари номидан Л. И. Брежневга бутун митинг аҳлида катта таассурот қолдирган нутқ сўзлаганлиги учун, ВСИП, ҳукумат шаънига, венгер халқининг социалистик бунёдкорлик меҳнати шаънига айтган сўзлари учун миннатдорчилик билдирди.

Биз ўртоқ Брежневдан ва СССР партия—ҳукумат делегациясининг барча аъзоларидан коммунизм қураётган совет халқига бизнинг энг самимий дўстлик сўзларимизни, қардошлик тилакларимизни етказишларини илтимос қиламиз.

Залда яна гулдурос қарсаклар бошланади.

Митинг аҳли ўриндан туриб пролетар гимни — «Интернационал»ни куйлайди.

Чепель комбинатидаги митинг КПСС билан ВСИП, Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорликнинг муштарак улуғ мақсад сари бир сафда бораётган совет ва венгер халқлари чуқур алоқаларининг ёрқин намойишига айланиб кетди.

Л. И. БРЕЖНЕВ ВА Я. КАДАР ЎРТОҚЛАР ШАҲАР ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАРИНИ БОРИБ КЎРДИЛАР

БУДАПЕШТ, 29 ноябрь. (ТАСС махсус мухбири).

Бугун СССР партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғи КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев билан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Я. Кадар Будапешт бўйлаб сайр қилиб, Венгрия пойтахтининг янги қурилишлари билан танишдилар.

Совет делегациясининг аъзолари — КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, шунингдек Будапешт шаҳар партия комитети ва шаҳар кенгашининг раҳбарлари уларга ҳамроҳ бўлдилар.

Л. И. Брежнев билан Я. Кадар ўртоқлар, Совет делегациясининг аъзолари Будапештнинг янги метрополитенига бориб «Кошут майдони» станциясида бўлдилар. Шу ердан метро тоннели Дунай дарёси остидан ўтиб шаҳарнинг Буда қисмидаги «Москва майдони» станциясига боради.

Будапешт шаҳар кенгаши ижроия комитетининг раиси Золтан Сепвельди метро «Шарқ-ғарб» линиясининг биринчи навбати 1970 йилда — Совет Армияси Венгрияни озод этган куннинг 25 йиллиги арафасида ишга туширилганлигини айтиб берди. Янги линиянинг иккинчи навбати ишга туширилгач у шаҳар Пешт қисмининг ишчилар яшайдиган районларини тепаликдаги Буда қисми билан боғлайди.

Метро совет метро қурувчиларининг катта техникавий кўмаги билан қурилмоқда. Москваликлар, ленинградликлар, киевликларга таниш Митишчи машинасозлик заводи чиқарган метро вагонлари бу ерда Будапештда ҳам ғоятда манзур бўлди. Эскалаторларни Котляков номли Ленинград заводи ясаб юборди. Совет метро қурувчилари ва метро ишлатувчиларининг тажрибаларидан кенг кўламда фойдаланилмоқда.

Л. И. Брежнев ва Я. Кадар ўртоқлар безак ишлари поёнига етказилаётган «Кошут майдони» станциясида вестибюлни, техника хизматларини кўздан кечирдилар. Ёшлар социалистик бригадасининг вакиллари Совет партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғини самимий табрикладилар, бригада кундалик дафтарига бирон гап ёзиб қолдиришини сўрадилар. Ўртоқ Л. И. Брежнев метро қурувчиларга меҳнатда янги-янги муваффақиятлар тилади.

Шундан сўнг Л. И. Брежнев ва Я. Кадар ўртоқлар, Совет делегациясининг аъзолари шаҳарнинг Эски Буда қисмига йўл олдилар. Бу ерда шаҳар ишчи районларининг қиёфасида юз берган катта ўзгаришлар кўзга айниқса яққол ташланади. Бу ерда бутун бир комплекс замонавий уй-жой ва маданий-маиший бинолар қурилган.

Венгрия пойтахтида шу янги районнинг аҳолиси Совет Иттифоқидан келган меҳмонларни қардошларча самимий ва шодиёна кутиб олди. Бинолар Совет байроқлари ва Венгрия байроқлари билан безатилган. Л. И. Брежнев ва Я. Кадар ўртоқлар район партия комитети ёнида яқинда қуриб битказилган замонавий уй-жойни кўздан кечирганн тўхтаганларида уларнинг ёнига неча ўнлаб кишилар келиб дўстона саломлашишди ва қўл бериб кўришишди.

Куни кеча фойдаланишга қабул қилиб олинган ва бир қисмига янги хонадонлар кўчиб кирган янги уйларнинг бирида Л. И. Брежнев ва Я. Кадар ўртоқлар тайёр квартираларни кўриб чиқдилар.

Қурилиш корхонасининг бош инженери Ласло Пекар тайёр темир-бетон конструкциялардан уйлар йиғиш замонавий индустриал методи тўғрисида меҳмонларга гапириб берди. Будапешт уйсозлик комбинати шундай конструкциялар ишлаб чиқармоқда. Комбинатнинг барча машина-ускуналари Совет Иттифоқидан келтирилган. Ишлаб чиқариш технологиясини совет мутахассислари ишлаб бердилар. Ушбу комбинат, шунингдек метро қурилиши — Совет—Венгрия самарали ҳамкорлигига яққол бир мисолдир.

Л. И. Брежнев ва Я. Кадар ўртоқлар уй-жой комплексини кўздан кечириб бўлгач, уларни шу ердаги ўрта мактаб муаллимлари ва ўқувчилари ўз мактабларига таклиф қилдилар. Мактаб вестибюлида пионерлар меҳмонларга гулдасталар тақдим қилдилар, бўйинларига эса қизил галстукларни боғлаб қўйдилар.

Венгер пионери рус тилида Леонид Ильичга мурожаат қилиб: «Азиз ўртоқ Брежнев янги мактабимизда муаллимларимиз ва ҳамма ўқувчиларимиз номидан сизни меҳр-муҳаббат билан табриклайман. Мактабимизга кирганлигингиздан хурсандмиз. Совет пионерларига бизнинг қизғин пионерлик саломимизни топширинг!», — деган сўзлар билан муборакбод қилди. Совет делегациясининг бошлиғи болаларнинг яхши ўқиб, ўз оталарига муносиб кишилар бўлиб етишишларини тилади.

Будапешт меҳнаткашлари билан учрашувлар Совет—Венгрия дўстлигининг ёрқин намойишига айланиб кетди.

ТОШКЕНТ КОМПРЕССОРИГА—ОЛТИН МЕДАЛЬ

Тошкент «Компрессор» заводининг «ПР—10 М» маркали кўчма ротацион компрессор станцияси кузги халқаро Лейпциг ярмаркасининг катта олтин медалига сазовор бўлди.

Ана шундай машиналар ишлаб чиқаришни мамлакатимизда биринчи бўлиб ўзлаштирган Тошкент заводи ҳозиргача шундай станциядан 550 тасини тайёрлади. Уларни Ўзбекистоннинг ва бошқа қардош республикаларнинг янги қурилишларида учратиш мумкин. Бу станциялар тенг меҳнат унумдорлигига эга бўлган поршенли компрессорларга нисбатан уч баравар енгил ва икки баравар узоқ ишлайди.

Бу йил Тошкент заводи мамлакатимиз қурувчиларига бир минг олти юзта кўчма компрессор станцияси етказиб беради. Уларнинг қарийб олтидан биттаси ротацион компрессор станция бўлади. Корхонада беш йиллик охирига бориб янги машиналар ишлаб чиқариш бир неча баравар ошади.

— Заводимиз коллективи СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига олган мажбуриятини бажариб бўлди, деди корхона партия бюросининг секретари Н. Бабичев. Йил бошидан бери белгиланганига нисбатан қарийб икки баравар кўп—пландан ташқари 107 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Декарбь ойи охирига қадар топшириққа қўшимча равишда реализация қилинадиган маҳсулотнинг ҳаммаси икки юз минг сўмга етказилади. Маҳсулот кўпайишининг барча кўрсаткичларини меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминлаш кўзда тутилмоқда.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАДОРЛАР СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИНИНГ ТАШАББУСЧИЛАРИ

ОРЕНБУРГ ОБЛАСТИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ «МАГНИТОСТРОЙ» НОМЛИ СОВХОЗ 2. БЎЛИМИ БУЗОҚЛАРНИ БОҚИБ СЕМИРТИРУВЧИ ЗВЕНОСИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Биз, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анастасия Тимофеевна Петрукович бошқарувчи бўлиб ишлаётган 2-бўлимдаги бузоқларни боқиб семиртирувчи звенонинг механизатор-чорвадорлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ касаба союзлари марказий советининг «1972—1973 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтириш учун чорвачилик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида» матбуотда эълон қилинган қарори билан ғоят қизиқиб танишиб чиқдик.

Фермаларда нақадар муҳим ва масъулиятли давр бошланганлигини айтиб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Биз ҳаммамиз якдил бўлиб, мусобақага қўшилишга, гўшт етиштиришни кўпайтириш учун актив курашишга қарор қилдик. Биз бузоқларни боқиб семиртирадиган механизациялаштирилган майдончада ишлаймиз. Бизларга зарур замонавий техниканинг ҳаммаси бириктириб қўйилган.

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига 1972 йил учун олинган социалистик мажбуриятлар албатта муваффақиятли бажарилади. Шу йилнинг ўн ойи ичида бузоқларни 1325 центнер семиртирдик, йил охиригача яна 1680 центнер семиртирамиз. Шу давр ичида ҳар бир бузоқ кунига ўрта ҳисобда 884 грамм семирди. Давлатга умумий вазни 2910 центнерга етадиган 648 бош қорамол топширдик. Шулардан 562 боши ниҳоят даражада семиртирилган қорамоллар эди.

Гўшт топшириш халқ хўжалик плани 116 процент бажарилди. Қорамолни ҳар бир центнер семиртириш таннархи 58,4 сўмга тушди, топширилган ҳар бир бош қорамолнинг таннархи эса, 594 сўмга тушди. Ҳар бир бош қорамол 970 сўмга сотилди.

Ҳар бир қорамолни давлатга сотишдан совхоз 376 сўм соф фойда олди.

Биз дағал ва ширали озуқалар билан етарли миқдорда таъминланганмиз. Бу озуқаларни молларга фақат яхши тайёрлаган ҳолда бермоқдамиз. Озуқаларни майдалаш, ачитқи қўшиб буғлаш натижасида биз маълум миқдорда семиртириш учун ҳар бир молга 8,5 озуқа бирлиги сарфламоқдамиз.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтириш учун чорвачилик фермаларининг Бутуниттифоқ мусобақасига қўшилиб, қиш фаслида боқувга қўйилган ҳар бир бош қорамолни кунига ўрта ҳисобда камида 900 грамм семиртириш ва 1973 йилнинг биринчи кварталида 1350 центнер гўшт топшириш, келгуси йилнинг биринчи ярмида эса ҳаммаси бўлиб 2520 центнер, ёки халқ хўжалик планида кўрсатилганидан 520 центнер кўп ва 1972 йилнинг биринчи ярмида топширилган гўштдан 800 центнер кўп гўшт топшириш ва шу билан бир вақтда қорамоллар туёғини кўпайтириш мажбуриятини оламиз.

Ҳозир 300 бош қорамол боқувда турибди, январь-февраль ойларида яна 310 бош қорамол боқувга қўйилади.

Партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлигига жавобан коллективимиз берган сўзининг устидан чиқиш учун бутун куч, билими ва маҳоратини сарфлайди.

Социалистик мажбуриятларни звено коллективи қабул қилди.

КИЕВ ОБЛАСТИНИНГ ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦКИЙ РАЙОНИДАГИ «ОКТЯБРЬ 15 ЙИЛЛИГИ» СОВХОЗИДА КОМСОМОЛ-ЁШЛАР ФЕРМАСИНИНГ 1972—1973 ЙИЛ ҚИШ ФАСЛИДА СУТ ЕТИШТИРИШНИ ВА ТАЙЁРЛАШНИ КЎПАЙТИРИШ ЮЗАСИДАН ОЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Мамлакатимизнинг барча меҳнатчилари каби биз комсомол ёшлар бригадасининг аъзолари ҳам КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ касаба союзлари марказий советининг «1972—1973 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтириш учун чорвачилик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида» қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоқларидан бири бўлган чорвачиликни янада юксалтиришга, совет кишиларининг моддий фаровонлигини яхшилашга қаратилган қарорини қизғин маъқуллаймиз.

32 кишидан, шу жумладан ВЛКСМ аъзолари бўлган 22 кишидан иборат бизнинг коллективимиз «Ёшларнинг зарбдор меҳнати, маҳорати, изланиши — беш йилликка» деган шиор остида социалистик мусобақада қатнашиб, бултур ҳар бир сигирдан мажбуриятда кўрсатилган 4200 килограмм ўрнига 4553 килограмм сут соғиб олди. Шу йилнинг ўн ойи ичида ҳар бир сигирдан йиллик мажбуриятда кўрсатилгани 4600 килограмм бўлгани ҳолда 4230 килограмм сут соғиб олинди, соғиб олинган сутнинг ялпи миқдори 26200 центнерга етказилди.

Биз «Октябрь 15 йиллиги» совхозидаги комсомол-ёшлар коллективининг аъзолари қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, оширилган янги социалистик мажбуриятлар олдик: 1972—1973 йилда чорва моллар қўлда боқиладиган тўққиз ой ичида 23325 центнер, ёки ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 2483 центнер кўп сут соғиб беришга ваъда қилдик. Шу давр ичида ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг ўртача миқдорини 142 килограмм кўпайтириб, жами 4655 килограммга етказамиз.

1973 йилда фермамиздаги ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 4800 килограмм сут соғиб бериш, илғор сут соғувчилардан комсомол Мария Мардело ва Галина Батюраларнинг ҳар бир сигирдан соғиб олаётган сутнинг ҳар кунги ўртача миқдорини 6 минг ва 5,5 минг килограммга етказиш мажбуриятини оламиз. Маҳсулот таннархини 7 процент камайтирамиз. Сутнинг сифатини ошириш учун хормай-толмай кураш олиб борамиз. Ҳар юз бош сигирдан 100 бош бузоқ оламиз, бузоқларнинг ҳаммаси соғ-саломат сақланиб қолишини таъминлаймиз.

Ҳозир ҳар бир сигирдан кунига ўрта ҳисобда 9,6 килограмм сут соғиб олинмоқда. Буни декабрь, январь ва февраль ойларида 11,5 килограммга етказамиз ёки бултурги қиш фаслидагига қараганда 1,2 килограмм кўпайтирамиз.

Фермада чорва қишловини тўғри ташкил этиш, чорвани тўйдириб боқиб яхши парвариш қилиш, ем-хашакдан рационал фойдаланиш йўли билан чорвачилик маҳсулоти етиштиришни кўпайтирамиз. Озуқаларни ачитқи билан ошириб қиш фаслида шу йўл билан қўшимча 110 центнер озуқа бирлиги оламиз, дағал хашакларни буғлаш йўли билан 92 центнер озуқа бирлигини тежаб қоламиз, бу эса қўшимча равишда 155 центнер сут олишимизга имкон беради.

Бўғоз сигирларни яхши ва сифатли парвариш қиламиз. Сигирлар сутини кўпайтириш учун ҳамма чораларни кўрамиз. Фақат шу йўлнинг ўзи билангина фермада 1973 йилнинг биринчи кварталида сигирлардан соғиб олинадиган сутни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камида 154 центнер кўпайтирамиз.

Комсомол-ёшлар коллективининг барча аъзолари чорва молларни боқиш, парвариш қилиш ва сақлашнинг асосий масалаларини ўрганиш тўгаракларида ўқиб, ўзларининг зооветеринария билимларини оширадилар, профессионал маҳоратларини такомиллаштирадилар.

Биз, коммунистик меҳнат фермасининг ёш чорвадорлари ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигини кутиб олишга ҳозирланиб, олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун бутун кучимизни, билимимизни, ғайратимизни сарфлашга, ҳамма чораларни кўришга маҳкам бел боғлаганмиз. Мамлакатдаги сут фермаларида ишлаб турган барча комсомолларни, ёшларни, барча меҳнатчиларни Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилишга ва Ватанимиз меҳнаткашларини таъминламоқ учун сут етиштиришни кўпайтириш йўлида мумкин бўлган ҳамма чораларни кўришга чақирамиз.

Социалистик мажбуриятлар ферма комсомол-ёшлар коллективи аъзоларининг йиғилишида муҳокама этилиб, қабул қилинди.

КУРГАН ОБЛАСТИНИНГ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ «КРАСНАЯ ЗВЕЗДА» СОВХОЗИДА ЧЎЧҚАЛАРНИ БОҚИБ СЕМИРТИРУВЧИ 7-ФЕРМА КОЛЛЕКТИВИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Фермамиз меҳнатчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий советининг «1972-1973 йил қиш фаслида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтириш учун чорвачилик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарорини зўр мамнуният билан қабул қилдилар.

Бизнинг олдимизга очиқ ва равшан вазифа қўйилди, чорва қишловини муваффақиятли ўтказишимиз, гўшт ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтиришимиз керак.

Ферма коллективи СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга ҳозирланиб, 1972 йил учун олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқда. Шу йилнинг ўн ойи ичида чўчқалар жами 27,1 минг центнер семиртирилди, йил охиригача 36 минг центнер семиртирамиз. Бу эса мажбуриятларимизда кўзда тутилганидан 5 минг центнер кўп. Давлатга 37,6 минг центнер чўчқа гўшти сотамиз. Чўчқаларни ҳар бир центнер семиртиришга сарфланган меҳнат пландаги 0,85 ўрнига 0,57 одам-кунидан иборат бўлди, ем-хашак пландаги 692 килограмм ўрнига 496 килограмм сарфланди.

Ферманинг илғор чўчқа боқувчилари Мария Николаевна Виноградова, Валентина Васильевна Широносова, Любовь Кондратьевна Зубарева ҳар бир чўчқани кунига ўрта ҳисобда 530-560 граммга етказиб семиртирдилар.

Фақат фидокорона меҳнат қилиш, ишлаб чиқариш маданиятини юксак даражага кўтариш, онгли меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, бор резервларнинг ҳаммасидан фойдаланиш йўли билангина маҳсулдорликни ошириш мумкинлигини тушунамиз.

Фермамизнинг чорвадорлари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, келгуси йил учун янги, тағин ҳам юқори марраларни белгилаб қўйдилар. Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилида 38 минг центнер гўшт етиштириб берамиз. Бунинг 19 минг центнерини йилнинг биринчи ярмида етиштириб берамиз. Ҳар бир чўчқани кунига ўрта ҳисобда 510 грамм семиртиришга эришамиз. Давлатга 40 минг центнер, шу жумладан йилнинг биринчи ярмида 16 минг центнер гўшт сотамиз. Бултургига нисбатан 2,4 минг центнер кўп гўшт сотилади. Чўчқани ҳар бир центнер семиртиришга сарфланаётган меҳнатни 5 процент, бевосита харажатларни 5 процент, ем-хашакнинг сарфланишини 3 процент камайтирамиз. Чўчқа гўшти етиштиришнинг рентабеллик даражаси 57 процентни ташкил этади.

Чўчқа гўшти етиштиришни янада кўпайтирмоқ учун фермада бутун шарт-шароит бор.

Комплекс равишда механизациялашган яхши бинолар қурилган, ўзимиз етиштирган чўчқаларни фермада боқиб семиртирмоқдамиз, озуқа ҳар бир чўчқага алоҳида равишда белгиланган миқдорда ва албатта тайёрланган ҳолда берилмоқда, уч хил чўчқа зотини чатиштириб, чўчқаларни кўпайтириш усули кенг қўлланилмоқда. Чўчқабоқарларимиз мунтазам равишда ўқиб, билимларини оширмоқдалар, иш натижаларини якунлаб, илғорларни шарафламоқдалар.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Красная звезда» совхозидаги 7-ферма чорвадорлари Ватан олдидаги ўзларининг ватанпарварлик бурчларини бажариш, юқори сифатли маҳсулотни кўпроқ етказиб бериш учун бутун кучларини сарфлайдилар.

Социалистик мажбуриятлар ферма коллективининг умумий йиғилишида муҳокама этилиб, якдиллик билан қабул қилинди.

ВАТАНПАРВАР—ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРНИ ТАРБИЯЛАБ ЕТКАЗАЙЛИК

Тошкент шаҳар партия комитетининг 29 ноябрда бўлиб ўтган пленуми меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашни янада яхшилаш соҳасида шаҳар партия ташкилоти олдида турган вазифаларни муҳокама қилди. Пленум бу ҳақда шаҳар партия комитетининг секретари Р. К. Шонеъматовнинг докладини тинглади.

Докладчи ва музокараларда сўзга чиққан ўртоқлар шаҳар партия ташкилотлари кейинги вақтларда меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашга кўпроқ эътибор бераётганлигини, бунинг учун ҳар хил форма ва методлардан фойдаланаётганлигини таъкидлаб ўтдилар. Бу масала партия ташкилотларида, ишчилар ва хизматчиларнинг йиғилишларида, партия маорифи системасидаги мактаблар ва семинарларда тез-тез муҳокама қилинмоқда. Қардош халқлар адабиёти ва санъати кечалари, кўчма бадиий виставкалар кенг оммага манзур бўлиб қолди.

Ленин районида «Ленин ва Шарқ халқлари», «Тошкент — жасорат ва қардошлик шаҳри» деган мавзуларда лекциялар ўқилмоқда. Октябрь район маҳаллаларида тематик лекторий очилган. Давлат университетида ва политехника институтида интернационал тарбия масалаларига бағишланган конференциялар, фестиваллар, спартакиадалар ўтказилмоқда. Авиация заводида ва бошқа корхоналарда халқ университетларида дўстлик факультетлари очилди.

Партия ташкилотлари меҳнаткашларни ватанпарварлик ва социалистик интернационализм руҳида, ҳар бир кишининг меҳнати интернационал характерда эканлигини чуқур тушуниш руҳида тарбияламоқда. Тошкент машинасозлари, тўқимачилари, кабелчилари, самолётсозларининг қардош иттифоқдош республикалардаги турдош корхоналар коллективи билан традицион мусобақаси СССРнинг олтин юбилейига тайёргарлик давомида катта қулоч ёйди.

Нотиқлар меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашда матбуот, радио ва кинодан кенг фойдаланиш зарурлигини айтиб ўтдилар. Мароқли кечаларни тез-тез ўтказиб, қардош иттифоқдош республикаларнинг ленинча миллий сиёсатни амалга ошириш натижасида эришган иқтисодий ва маданий ютуқларини равшан кўрсатиш керак.

Пленум шу масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

(ЎзТАГ).

МОҲИР ЧЎПОН

Чорвачилик масалаларига доир юмуш билан яқинда Келес массивида бўлган эдик. Шу массив яйловларида обрў-эътибор қозонган чўпон Ўринхон Холдибоев ишлари билан танишдик. Моҳир чўпон ўтган йили боқимидаги 650 совлиқнинг ҳар юз бошидан 109 тадан қўзи олган. Бир килограмм 800 грамм ўрнига 2,5 килограммдан жун қирқиб олган. Ўринхон 20 йилдан бери чўпонлик вазифасида ишлаб, бой тажриба орттирган. У ҳозир Калинин районидаги Охунбобоев совхозида қарийб ўн йилдан бери ишлайди. Шу давр ичида унинг номи совхоз чорвадорлари ўртасида иззат-ҳурмат билан тилга олинадиган бўлиб қолди. У ҳар йили қишловни, қўзилатиш кампаниясини намунали ўтказиб келмоқда, 1972 йил қишловини ҳам яхши ўтказди. Қўй-қўзиларни сира нобуд қилмай, семиз, соғлом олиб чиқди. Ўринхон бир неча йилдан бери зотли саража қўйларни боқиб, туёғини, маҳсулдорлигини ошириш учун астойдил кураш олиб боряпти. Бу қўйларнинг тирик вазни ўртача 80—85 килограммни ташкил этади. Ҳар биридан 2,5—3 килограммдан ярим майин жун қирқиб олмоқда. Бу ноёб хомашё гилам тўқиш саноати учун ишлатилади.

Ўринхон Холдибоев қўйларни йил бўйи яйловларда боқишга ҳаракат қилади. Ўтлоқларни бир қанча карталарга бўлиб, навбати билан фойдаланиб боради. Моҳир чўпон маълум бир участкадаги яйловда озуқа тугагач, қўйларни иккинчи—учинчи ва ҳоказо участкаларга ҳайдайди. Кўклам кезлари даставвал тез қуриб қоладиган ўтларни едиради. Суғоришни тўғри ташкил қилишга алоҳида эътибор беради. Қўзилашдан олдин ҳар бир совлиқни зоотехник ва ветеринария врачи ёрдамида кўздан синчиклаб ўтказади. Уларни соғлом бўлиши учун курашади, чунки қўзи ҳам соғлом туғилади. Шунинг учун ҳам Холдибоев муттасил ҳар юз бош совлиқдан юз ва ундан ошириб соғлом қўзи олиб келмоқда ҳамда уларни нобуд қилмай парваришлаб вояга етказяпти.

Моҳир чўпон Ў. Холдибоев КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг чорвадорлар ўртасида социалистик мусобақани янада ривожлантиришга қаратилган қарорларига жавобан 1973 йил қишловини янада намунали ўтказиш, ҳар юз бош совлиқдан 105—110 тадан қўзи олиш, маҳсулдорлигини кўпайтириш учун курашга аҳд қилди.

В. УРИЦКИЙ.

ҲАМИША ПАРТИЯ БИЛАН, ҲАМИША ХАЛҚ БИЛАН

(Боши 1-бетда).

Ижодий Союзларнинг раҳбарлари кўп миллатли социалистик маданият барпо этилганлиги совет жамиятининг буюк ғалабаси эканлигини уқтирдилар. Мамлакатимизнинг адабиёт ва санъат арбоблари ўз ижодларида коммунистик ғоявийлик, партиявийлик ва халқчиллик сингари юксак мезонларга амал қилмоқдалар. Улар бирлик ва қардошликнинг буюк байрами — СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини партия билан, халқ билан биргаликда кутиб олмоқдалар. Улуғ айёмга маданият усталари ўз ранг-баранг фаолиятининг ҳамма соҳаларида катта муваффақиятлар билан келдилар.

Г. М. Марков бундай деб таъкидлади: Жамиятимизнинг маънавий-сиёсий жипслиги, совет адабиёти ва санъати арбобларининг ягона ғоявий-бадиий муддаоси социалистик реализмнинг бадиий методида ўз ифодасини топади. Кўп миллатли совет адабиёти ва санъати шу метод асосида барқ уриб ривож топди.

Ленинча халқчиллик ва партиявийлик принципларига асосланган социалистик реализм санъаткорнинг партия билан халқ ишига, коммунизм ғояларига сидқидилдан ҳалол хизмат қилишини назарда тутади.

КПСС Марказий Комитетининг «Совет кинематографиясини янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» яқинда эълон қилинган қарорида, деб таъкидлади Л. А. Кулиджонов, иттифоқдош республикаларда кино санъати муваффақиятли ривожланаётганлиги айтилган. Партиянинг бу ҳужжатида биз ҳақли равишда фахрланаётган фактлар, ҳодисалар, жараёнлар умумлаштириб берилган. Бу қарорни совет кинематографчилари кўп миллатли совет кинематографиясини партия билан халқ кутганидек янада юксалтиришнинг ғоявий-эстетик асоси ва амалий программаси деб қабул қилдилар.

Кўп миллатли давлатимизда ёш музика маданиятлари вужудга келтирилганлиги — социализм шароитидагина, Ленин партиясининг оталарча доимий ғамхўрлиги ва мададкорлиги натижасидагина рўёбга чиқиши мумкин бўлган ҳақиқий муъжизадир, деди Т. Н. Хренников.

Совет рассомлари, деди Н. А. Пономарев, шонли юбилейга аталган «СССР—бизнинг Ватанимиз» деган Бутуниттифоқ виставкасини халқ ва партия олдидаги масъулият туйғуси билан тайёрламоқдалар. Бу виставка Совет Социалистик бадиий маданиятининг умумхалқ қардошлиги, дўстлиги, бирлиги ғояларини ифодалайди.

Минбарга И. И. Удальцов чиқади.

Совет халқлари ярим аср мобайнида буюк ва шонли йўлни босиб ўтдилар, деди. Ана шу йиллларнинг ҳаммаси мобайнида совет журналистлари янги турмуш қуриш учун курашчиларнинг олдинги сафларида бўлдилар.

Ҳозирги совет журналистикаси — СССР халқларининг 58 тилида бир йўла 300 миллиондан ортиқ нусхада чиқадиган 12 мингтадан кўп газета ва журналлардан иборат. Кенг тармоқли телевидение ва радио-эшиттириш ходимлари, кўпдан-кўп ишчи ва деҳқон мухбирлари армияси ҳам журналистлар сафига киради.

Матбуот, радио, телевидение, информация агентликлари партия XXIV съездининг қарорларини, Марказий Комитет йўл-йўриқларини бажариб, ҳозир совет халқининг куч-ғайратини коммунистик қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар қилиш соҳасида катта иш олиб бормоқда.

Г. М. Орлов ўз докладида СССРнинг ташкил этилиши архитектура ва қурилишни ривожлантиришнинг, муштарак улуғвор вазифаларини ҳал этишда барча республикаларнинг куч-ғайратларини бирлаштирганлигини таъкидлади.

Шундан сўнг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР халқ артисти, композитор Д. Д. Шостакович сўзга чиқди. Д. Д. Шостаковичнинг барча санъаткорлар ўз замонасининг кишиларидир, уларнинг ҳаммаси шу замонга жон диллари билан боғланганлар, деган сўзларини зал аҳли қизғин кутиб олди. Совет давлатининг тақдири, халқ тақдири, деди у, ҳамиша ҳар биримизнинг шахсий тақдиримиз бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолавержак. Композитор совет музикасининг келажаги тўғрисида тўлқинланиб гапирди, КПСС Марказий Комитетининг «Адабий бадиий танқид тўғрисида»ги қарори ижодий зиёлилар учун бағоят муҳим бўлганлигини қайд этди, бадиий ҳаётимизнинг танқидий руҳини ҳар томонлама юксалтиришга даъват этди.

Пленумда сўзга чиққан адабиёт ва санъатнинг таниқли арбоблари меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда совет санъаткорининг муҳим ролини, совет санъаткорининг қаҳрамонона замонамиз, бадиий йилномасини яратишдек улуғвор мақсадларини қайд этиб ўтдилар. Ёзувчилар Ленин мукофотининг лауреати С. В. Михалков, В. П. Козаченко, С. С. Наровчатов, кинорежиссёр С. И. Ростоцкий, шоир Максим Танк, рассом Тоир Салохов, ёзувчи Ленин мукофотининг лауреати Чингиз Айтматов, СССР халқ артисти Б. А. Руденко, драматург А. П. Штейн, кинодраматург А. У. Ашимов, СССР халқ артисти К. Ю. Лавров, ёзувчи Ленин мукофотининг лауреати Ю. В. Бондарев, ёзувчи В. Э. Бээкман шу ҳақда гапирдилар. Шоир С. П. Шчипачев ўзининг «Баланд осмон» достонидан парча ўқиб берди.

Пленум қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилди.

СССР ижодий союзларининг СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган бирлашган пленуми ўз ишини туғатди.

(ТАСС).

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ —ШУДГОР ҚИЛ

30 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Бўстонлиқ	**104,0**
Калинин	**102,7**
Оҳангарон	**100,5**
Янгийўл	**100,1**
Юқори Чирчиқ	**100,0**
Ўрта Чирчиқ	99,6
Орджоникидзе	98,6
Бекобод	89,3
Оққўрғон	88,5
Бўка	88,2
Пискент	80,1
Область бўйича	93,0

ТОШКЕНТ ОТЧОПАРИДАН РЕПОРТАЖ

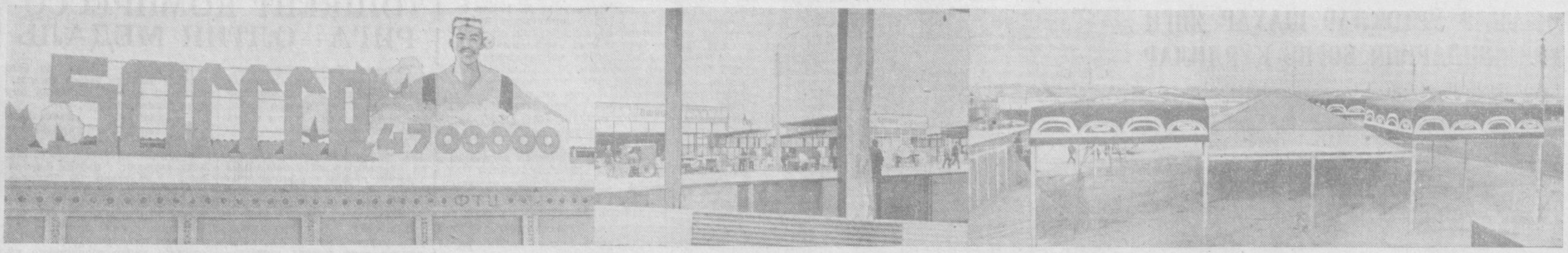

Тошкент отчопари Ҳосил байрами қатнашчиларини кутиб олишга тайёр.

А. АБАЛЯН фотолари.

МОСКВА КЎРГАЗМАСИДА

Ватанимиз пойтахтидаги Политехника музейида СССР 50 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ филателистлар кўргазмаси очилди. Кўргазмага 300 дан ортиқ маркали коллекцияси, бадиий маркаланган конверт ва открипкалар, филателияга оид адабиётлар қўйилган. Бу коллекцияларда СССР 50 йиллиги мавзуи биринчи планга ўтади.

Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимизда 4 мингдан ортиқ почта маркалари ишлаб чиқарилди. Улар жамланганда, социалистик давлатнинг қизиқ ва ажойиб йилномасини ўзида акс эттиради.

Кўргазма қатнашчилари тошкентлик филателистларнинг мазмунли тўпланган коллекцияларини зўр қизиқиш билан томоша қиляптилар. Айниқса, В. Климовнинг «В. И. Ленин» ва В. Клюкиннинг «Ўзбекистон — СССР қардошлик оиласида» номли экспозициялари юксак баҳога сазовор бўляпти.

Л. АПАРНИКОВ,
Москва.

ҲОСИЛ БАЙРАМИ ТАРАДДУДИ

Отчопарни бамисоли катта тўйхона дейсиз бугун. Кўчалар текисланиб сув сепилмоқда, павильонлар безатилиб, пештахталар жиҳозланмоқда. Ҳар ер-ҳар ерга дошқозонлар осиляпти, самоварлар қўйиляпти, меҳмонларга жой ҳозирланаяпти.

Ҳа, ўлкамизда катта тўй бошланяпти. Сўнгги чаноқлар ҳам ғарамлаб бўлинди. Далаларда қайнаб-тошган «оқ олтин» ҳосилининг ҳаммаси Ватан омборига етказиб берилди. Пахтакорлар партия олдида берган ўз сўзларининг устидан чиқдилар. Бугун юзлари ёруғ, руҳлари тетик уларнинг.

Мана энди ғалаба гаштини сурадиган, ҳосил тўйини, меҳнат байрамини нишонлайдиган дамлар келди. Азамат пахтакорларимиз қанчалик қувонсалар, ўйнаб-кулсалар арзийди энди. Карнай-сурнай, ноғара-доираларнинг хўш навоси ҳаммани катта тўйхона томон чорлайверсин.

Янги тушган асфальт йўлкаларнинг ниҳояси кўринмайди. Йўлка бўйларида қурилган йиғма савдо павильонларининг эшиклари ҳосил байрами қатнашчилари учун кенг очиқ. Кираверишдаги павильонларнинг пештоқига «СССР-50» ва «4 миллион 700 минг» деган сўзлар катта-катта қилиб ёзиб қўйилган. Отчопарда қурилаётган тараддуд бонсини мана шу рақамларнинг ўзи ҳам сўзсиз ифодалаб турибди.

— Ҳосил байрами кунлари ходимларимизнинг катта қисми пахтакорлар хизматида бўлишади, — дейди область матлубот жамияти правленияси раисининг ўринбосари Леонид Сергеевич Сорокин. — Ўз кучимиз билан ҳар бирининг фойдали майдони 100 квадрат метр бўлган тўққизта йиғма савдо павильони қурдик. Ҳар бири 200 ўринли бўлган олтита ошхона қурилиши ҳам барвақт тугалланди. 20 та «Лилия» киоскаси ва 80 та автолавка ҳаракатда бўлади. Савдо ускуналари заводидан келтирилган агрегат ва ускуналарнинг барчаси белгиланган жойларга монтажлаб қўйилди.

Отчопарда ҳар бир районнинг ўз савдо павильонлари ва ошхоналари бор. Савдо ташкилотлари маблағи ҳисобига қурилган ошхоналар бирйўла 3 минг хўрандага хизмат қила олади. 12 жойда чойхоналар ишлаб туради.

Орджоникидзе, Янгийўл, Юқори Чирчиқ районларининг матлубот жамиятлари кучи билан қурилган павильонлар ғоятда шинам. Матлубот жамиятлари савдо павильонлари билан бирга умумий овқатланиш корхоналарини ҳам бу ерга вақтинча кўчириб келишган.

— Уч кун давомида 12 та қозонимиз қайнаб туради, — дейди Орджоникидзе район матлубот жамияти умумий овқатланиш корхоналари бўлими бошлиғининг ўринбосари Р. Осипян. — Тўрт жойда кабобхона, беш жойда буфет ташкил қиламиз. 20 киши меҳмонларга хизмат қилади.

Октябрь район ошхоналар трестига қарашли 4-ошхона ходимлари хизмат қиладиган 400 ўринли павильон ҳам баҳаво қилиб қурилган. Ўбай Иноятов бошлиқ уста пазандалар пахта байрами кунлари хизматингизда бўлишади. Улар қўли билан дошқозонларда ош дамланади, кўраларда кабоб тайёрланади. Пахтакорлар дастурхонига лағмон ва мантилар, норин ва сомсалар тортилади.

Шаҳарнинг Ҳамза, Фрунзе, Куйбишев, Киров ва бошқа районларининг ошхоналар трестлари коллективлари ҳам ўз хизмат участкаларига эгадирлар. Районлар кучи билан бу ерда 14 та ошхона ташкил қилинди. Бу ошхоналар ҳузурида 13 та буфет ишлаб туради.

Ошхоналарнинг ёнгинасида эса озиқ-овқат, кондитер маҳсулотлари, сабзавот ва полиз экинлари билан савдо қилувчи дўконлар тизилиб кетган. Пештахталар ёнида Октябрь райпищеторгига қарашли Зоҳид Самиғжонов бошлиқ 48-магазин, Чилонзор райпищеторгига қарашли Тўлаган Абдуазимов бошлиқ 14-магазин ходимлари ва бошқа ишчан кишилар туришади. Улар ўз бисотларидаги энг ноёб молларни шу ерда пахтакорларга тақдим этадилар.

Қурилиш майдонларида сўнгги тайёргарлик ишлари олиб бориляпти. Область матлубот жамиятига қарашли ремонт-монтаж комбинати монтерлари ёритиш системасини яна бир бор кўздан кечириб чиқмоқдалар. Тузилган махсус комиссиялар эса тайёр бўлган павильонларни бирин-кетин қабул қилиб олмоқдалар. Фойдаланишга топширилган савдо шохобчаларига машина-машина моллар келиб тушмоқда.

Сўнгги кунларда ўнлаб скрепер ва бульдозерлар, экскаватор ва самосваллар отчопар майдонини мусобақалар ўтказишга тайёрлади. Бир ярим километр узунликдаги майдон ҳозир кафтдек текис. 3 декабрь куни бу ерда катта мусобақалар бошланади.

— Ҳосил байрамида мусобақаларни парашютчилар бошлаб беришади. Кўкда чаноқдаги пахтадай оппоқ оқариб парашют қуббаси кўринади, — деб ҳикоя қилади республика ДОСААФ Марказий Комитети раисининг ўринбосари подполковник В. К. Ефимов, — парашютчи СССР спорт мастери Тожиматов ҳам оппоқ кийимда бўлади. Парашют ерга яқинлашгач йиғилганлар «4 миллион 700 минг» деб ёзиб қўйилган сўзларни ўқишади. Шу тариқа парашютчилар мусобақаси бошланиб кетади. Бу мусобақада СССР фахрий спорт мастери Иброҳим Фасхуддинов, мастерликка кандидат Комила Раҳимова каби донгдор спортчилар иштирок этадилар. Учувчи аёлларимиздан Аҳмедова ва Баҳодирова ўртоқлар бошқариб бораётган самолётларда эса СССР ва Ўзбекистон ССР байроқлари ҳилпираб кўринади.

Мусобақаларга яна янги мусобақалар уланиб кетади. Майдонга чавандозлар тушишади. Республикамизнинг турли областларидан келган йигитлар пойгада куч синашади. Байрамнинг учинчи куни эса яна майдонга ДОСААФ спортчилари тушишади. Бу гал мотоциклчилар ва автомобилчилар пойгаси ўтказилади. Томошабинлар СССР спорт мастерлари Константин Ципруж, Владимир Скиба, Димитрий Андриаде каби уста пойгачилар санъатини кўриб мамнун бўладилар. Кўчма телевизион станция мана шу мусобақаларнинг ҳаммасини «зангори экран» орқали областлар ва районлар меҳнаткашларига кўрсатиб туради.

Пахта байрами зўр шодиёна билан бошланади. Республикамизнинг ном чиқарган санъаткорлари пахтакорлар даврасида бўлиб, улар хизматини бажо келтиришади. Очиқ майдонларда эрта тонгда бошланган кўй ва қўшиқлар кеч тунгача давом этади.

Шаҳар пассажирлар ташиш тресги пахта байрами қатнашчилари учун бирқатор қулайликлар яратмоқда. Пахта байрами кунлари шаҳримизнинг сергавжум жойларидан отчопар томон автобус рейслари ташкил қилинмоқда. Автобуслар ҳаракати байрам кунлари эрта тонгдан кеч тунгача тинмайди. Бу тадбирларнинг ҳаммаси пахтакорлар кўнглини шод этиш, уларнинг яйраб дам олишлари учун қурилаяпти.

З. МУҲАММАДЖОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ХУШХАБАРЛАР

ТЕПЛИЦА КОМБИНАТЛАРИ

КАЛИНИН районидаги колхоз ва совхозлар пойтахт аҳолисини сабзавот ва хўл мева маҳсулотлари билан таъминлаб келаётир. Қишда ҳам аҳолини ёздагидек сабзвот маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида колхоз ва совхозларда теплица комбинатлари қуриш жорий этилмоқда. Шу кунларда «Ленин йўли» колхозида бир гектар ерда теплица хўжалиги қуриб битказилди. Хўжаликда тўққизинчи беш йилликнинг охирига бориб ўн гектар майдонга янги теплица қурилади. Йилига 150 тонна сабзавот маҳсулотлари ва бир неча тонна кўкатлар ҳосили олинади. Ҳозир Охунбобоев номли колхозда ҳам теплица қурилмоқда. Ленин номли ва С. Раҳимов номли колхозларда ҳам беш йилликнинг охирига бориб теплица комбинатлари ишга туширилади.

ЯШИЛ ЛИБОСЛАР

ПОЙТАХТИМИЗ кўчаларида, янги микрорайонларида Адлер шаҳридан келтирилаётган манзарали дарахт кўчатлари экилмоқда. Адлердан икки вагон қайрағоч, каштан, лола, акация ва бошқа кўчатлар олинди. Бундан ташқари, Андижон областидан 120 минг туп ҳар хил мевали дарахт кўчатлари шаҳар аҳолисига ҳадя қилинди. Избосиан, Наманган ва Ангрендан олма, олхўри, шафтоли каби мевали дарахт кўчатлари келиб турипти. Бу кўчатларни пойтахтимизнинг барча колхоз бозорларидан сотиб олиш мумкин.

Болгар огородида эса алоҳида кўчат сотиш бозори ташкил этилди. Бу ердан илдизи тупроғи билан сақланган турли кўчатларни сотиб олишингиз мумкин. Шунингдек, пойтахтимизда 17 гул магазинларида ҳам манзарали ва мевали дарахт кўчатлари билан савдо қилинмоқда.

Тошкент авиаремонти заводи коллективи ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши аъзолари Болгария, Куба, ГФР, Чехословакия авиаторларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Айни кунларда шу мамлакатларнинг кўплаб самолётлари сифатли ремонтдан чиқарилмоқда.

Суратда: ремонт пайти.

А. ГОРОКРИК ва Г. ПУН фотоси. ЎзТАГ.

ВАТАН МУДОФААСИ — МУҚАДДАС БУРЧ

Район ҳарбий комиссариатининг чақириқ пунктидамиз. Бу ер байрамдагидек безатилган. Ҳовлига киришингиз билан «Ватанни мудофаа қилиш ҳар бир СССР гражданининг муқаддас бурчидир» деган шиорга кўзингиз тушади. Стенд ва полотнолар эса шону-шуҳратларга бурканган шавкатли Совет Армиясининг қаҳрамонона босиб ўтган тарихий йўлини ҳикоя қилади.

Армияга чақирилувчиларни Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти сафига қабул қилиш комиссиясида район ҳарбий комиссари, майор Ғофиржон Икромов, кекса коммунист Исмоил Ирисбоев, меҳнаткашлар депутатлари район Советининг депутати Нуриддин Ғуломов, район комсомол комитетининг вакили Хўжаматов ўртоқлар ўтиришибди.

Комиссия аъзолари чақирилувчилардан ҳол-аҳвол сўраб «Хизмат қилишга тайёрмисиз?» деган саволни берадилар. Ёшлар «Ватанга хизмат қилиш — муқаддас бурчим» деб жавоб қайтаришади.

Ҳарбий хизматга чақирилувчиларнинг юриш-туриши ва аниқ жавоблари, ҳарбий комиссариат офицерлари томонидан берилган командага мувофиқ бир зумда саф тортишларини кўрган киши ўзини ҳақиқий солдатлар орасида деб ҳис қилади. Ҳа, шундай, бу жисмоний бақувват ёшлар ҳарбий хизматга, Ватан чақириғига доимо тайёрдирлар. Бу борада район ҳарбий комиссари майор Ғ. Икромов бундай дейди:

— СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан СССР Қуролли Кучлари сафида хизмат қилиш муддати икки йилга келтирилгандан сўнг армияга чақирилувчилар билан янада кенгроқ сиёсий, тарбиявий ишлар олиб бормоқдамиз. Ёшлар ўқиётган мактабларда, корхоналарда, колхоз ва совхозларда маълум ҳарбий тайёргарлик машғулотлари ўтказиб турилади. Бу соҳада ДОСААФ, физкультура ва спорт ташкилотлари, мактабларда ҳарбий тайёргарлик ишлари билан шуғулланувчи раҳбарлар катта тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бу йилги армияга чақирилувчиларнинг 90 проценти ўрта маълумотли бўлиб, кўплари махсус мутахассисликлар бўйича касб эгаллаган ёшлардир. Шунингдек, чақирилувчиларнинг қарийб ҳаммаси ГТО нормативларини топширишган.

Дарҳақиқат, хизматга чақирилувчиларнинг ҳарбий тайёргарлиги қониқарли эканлиги кўриниб турибди. Қабул комиссиясидан ўтган Ғазалкент консерва заводининг илғор ишчиси, комсомол аъзоси Ш. Расулов Ҳарбий Денгиз Флотига қабул қилинди. Жданов номли колхоздан М. Матенов ҳарбий ҳаво Флотида, ғазалкентлик А. Н. Иваненко Ракета қўшинларида ва Сойлиқ қишлоғидан М. Миртурсунов ҳамда Думалоқ қишлоғидан И. Қорабоевлар ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш қисмларида хизмат қиладилар.

Чақириқ пунктида агитпункт ишлаб турибди. Унга район маданият уйининг методисти коммунист Ўктам Бобораимов мудирлик қилмоқда. Ватан урушининг қатнашчиси, запасдаги офицер Ўрмонжон Йўлдошев агитпунктга доимий навбатчи қилиб тайинланган.

Агитпунктда район партия комитети томонидан тасдиқланган план асосида чақирилувчилар учун лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Оммавий-сиёсий ишлар рўйхат қилиб бориладиган кундалик журналида район партия комитетининг инструктори Х. Акбаровнинг «КПСС XXIV съезди — СССР Қуролли Кучларини янада мустаҳкамлаш тўғрисида», майор Ғ. Икромовнинг «Ватанни мудофаа қилиш ҳар бир СССР гражданининг муқаддас бурчидир», район ички ишлар бўлимининг ходими, милиция лейтенанти М. Аспановнинг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашайлик» деган темаларидаги лекциялари қайд қилинган.

Ҳа, бу тадбирларнинг барчаси ватан ўғлонларининг ҳар томонлама етук бўлиши учун амалга ошириляпти. Йигитлар ўз олдиларидаги муқаддас бурч — Ватан хизматини ўташга отланмоқдалар.

У. НИЕЗОВ,
Бўстонлиқ райони.

Спорт

„АРАРАТ"НИНГ ҒАЛАБАСИ

Ўтган куни Ереванда кўпсонли футбол мухлислари шаҳар Марказий стадионида, минглаб ишқибозлар эса «зангори экран» қаршисидан жой олдилар. Ереваннинг «Арарат» командаси УЕФА кубогининг нимчорак финалида Германия Федератив Республикасининг «Крайзерслаутерн» футболчилари билан учрашди. Шуни айтиш керакки, бу масъулиятли ўйинда совет футболчилари тўла устунлик қилдилар. Ўйин 2:0 ҳисобида тугади. Чиройли комбинациялар уюштириб рақибларини ўз штраф майдонида қисиб қўйган «Арарат» ҳужумчилари ҳисобни янада оширишлари мумкин эди. Лекин меҳмонлар дарвозабони Штабел билан ҳимоячилар катта қийинчилик билан ҳавфли вазиятларни бартараф этиб турдилар.

Учрашувнинг 37-минутида Маркаров, Андриасян ва Казарянлар тўпни кетма-кет уч марта дарвозага йўналтиришга уриниб кўрдилар. Охирги дақиқада тўп дарвоза бурчагига кириб кетаётганда уни ҳимоячи Райндерс қўли билан ушлаб қолди. 11 метрлик жарима тўпини Заназанян киритди.

67-минутда қанотдан ёриб ўтган Казарян зарбидан кейин тўп Райндерс оёғига тегиб, дарвозага кирди.

«Арарат» «Крайзерслаутерн» билан жавоб матчини 13 декабрда ўтказади.

ГФРнинг Кельн футболчилари «Боруссия» (Ғарбий Германия) командаси билан УЕФА кубогининг нимчорак матчида биринчи марта куч синашиб, 0:0 ҳисобида дуранг ўйнадилар.

* * *

Бокунинг «Нефтчи» командаси Гамбияда иккита ўртоқлик учрашуви ўтказди. Биринчи матчда Боку футболчилари «Адонис» командасини 5:0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар, мамлакат терма командаси билан бўлган иккинчи ўйин эса 1:1 ҳисобида тугади.

ПЕШҚАДАМ ЎЗГАРДИ

Бокуда ўтказилаётган шахмат чемпионатининг навбатдаги тури ўйналганда Холмовни мағлубиятга учратган Фурман олдинга ўтиб олди. Унинг ҳисобида олти очко бор. Таль билан Тукмаков ҳамда Васюков беш яримтадан очкога эга.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

Реклама ва эълонлар

ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАР ВА ИДОРАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!
1973 ЙИЛНИНГ 1 ЯНВАРИДАН БОШЛАБ
«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ВА «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» ГАЗЕТАЛАРИГА
РУС ТИЛИДА ҲАФТАЛИК
РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛИ ИЛОВА ЧИҚАБОШЛАЙДИ

Иловада ташкилотлар, корхоналар, муассасалар, идоралар ва граждалардан олинган реклама ва эълонлар кенг равишда бериладп.

Граждалардан турар жойларини алмаштириш, шахсий буюмларни (телевизор, радиоприёмник, пианино ва бошқалар) сотиб олиш ва сотиш, ҳужжатларнинг йўқолганлиги тўғрисида, стенография ва машина ёзувини ўргатиш, дарс бериш тўғрисидаги ва бошқа шунга ўхшаш эълонлар қабул қилинади.

Буюртмачининг хоҳиши бўйича реклама ва эълонлар безакли бўлиши ва шеър, очерк, корреспонденция шаклида берилиши мумкин.

Справкалар учун адрес: Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг эълонлар бўлими. «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, 2-қават, 133-135 хоналар (телефон 33-81-42, коммутатор 33-02-49 дан 33-02-58 гача, қўшимча 5-07, 7-27).

„БАҲОР" КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
3 ДЕКАБРЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА
СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
4, 5 ДЕКАБРЬ КЕЧ СОАТ 5 ВА 8 ДА
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ҲОСИЛ БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНГАН
КАТТА КОНЦЕРТ

Қатнашадилар:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: ҚУНДУЗ МИРКАРИМОВА, МУРОДЖОН АҲМЕДОВ, МУҲАММАДЖОН МИРЗАЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: ХОЛИСХОН ҚОДИРОВА, УРИНБОЙ НУРАЛИЕВ;

Солистлар: Алижон ҲАСАНОВ, Ҳожиакбар ҲАМИДОВ, Дадахон ҲАСАНОВ, Тельман ҲАСАНОВ, Толибжон МУЛЛАЖОНОВ, Гулнора ОДИЛОВА;

Аскиячилар: Ижроқум-бува АМИНОВ, Ғойиб-ака ТОШМАТОВ (Қўқон), Мамарозиқ ИСҲОҚОВ, Раҳматқул ЯШАРОВ, Ғуломжон РУЗИБОЕВ, Абдулхай-маҳсум ҚОЗОҚОВ, МАМАЖОН-АКА (Андижон).

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Билетлар концерт заллари кассаларида кундуз соат 2 дан сотилади.

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Болалар учун мультфильм, 18.10 — «Старшеклассник» программаси.

Ўзбек тилида: 18.55 — «СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги олдидан». «Ягона оилада». Адабий кўрсатув, 19.25 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида), 19.40 — «КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорлари — ҳаётга! 20.00 — 10 минут музика, 20.10 — «Ахборот» информацион программаси, 20.30 — «Сўз илғор чорвадорларга», 20.45 — Рангли телевидение. Андижон шаҳар «ЁШЛИК» мактаб-магазини бадиий ҳаваскорлик халқ ансамблининг концерти.

21.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

УҚУВ ПРОГРАММАСИ

11.30 — 9-синф ўқувчилари учун. «Биология» (рус тилида), 12.00 — Ҳужжатли фильм (рус тилида), 12.25 — 9-синф ўқувчилари учун. «Биология» (ўзбек тилида).

17.45 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.30 — КПСС XXIV съезди қарорлари — ҳаётга. «Юбилей вахтасида», 21.50 — «СПОРТЛОТО»НИНГ БАХТЛИ РАҚАМИ». (Реклама), 22.00 — «Физкультура ва спорт» (телевизион журнал), 22.30 — «Мудҳиш хато» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Классик куйларидан концерт, 20.40 — Тошкент янгиликлари (ўзбек ва рус тилларида).

Рус тилида: 21.00 — Реклама, 21.10 — Концерт, 21.50 — «Екатерина Воронина».

КИНО

Даурия — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Тилла зираи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун.)

Ҳамма шубҳа остида — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 11, 1 ва кеч 9 да), «МОСКВА» (кундуз соат 3,5 ва кеч 7 да).

Уч мушкетёр — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Бу телба дунё — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Оливер — «ЧАЙКА», (кундуз ва кечқурун).

Аёллар ва барсельерлар — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Кулгили қиз — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3 ва кеч 6.15 минутда), «МОСКВА» (кундуз соат 12 ва кеч 8.40 минутда).

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!
3, 4, 5 ДЕКАБРЬ КУНЛАРИ
ДОМБРОБОД РАЙОНИДА (айланма йўлида) ЖОЙЛАШГАН
ТОШКЕНТ ИППОДРОМИДА
Тантанали «ҳосил байрами»га бағишланган
ХАЛҚ САЙИЛЛАРИ УТКАЗИЛАДИ

Байрам программасида от спорт мусобақалари, ДОСААФ учувчилари ва парашютчиларининг, ҳамда пойтахт театр артистларининг чиқишлари бўлади.

Ипподром районида «Ҳосил байрами»га бағишланиб ярмарка ташкил этилган. Унда кўп миқдорда савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ишлайди.

Ярмаркада кенг ассортиментда озиқ-овқат, саноат моллари, хўл мевалар, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари бўлади.

ИППОДРОМГА МАХСУС АВТОБУСЛАР ҚАТНАЙДИ:

— Калинин майдонидан, Навоий театридан ва «Чилонзор» массивидан 3, 48 автобуслар охиридан;

— 14, 24-трамвайларнинг охиридаги «Самарқанд» автостанциядан.

— аэропортдан 6-автобус маршрути бўйича.

— шаҳарнинг ҳамма тўхташ жойларидан енгил такси машиналари билан боришингиз мумкин.

ХУШ КЕЛИБСИЗ АЗИЗ ХАРИДОРЛАР!

«Узбекэнергоремонт» корхонасининг коллективи корхона директори Т. Ю. Юнусовга отаси

Юнус ИСАМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64697.
Р — 03856 Б. 1692.